

OSNUTEK

LOKALNI PROGRAM ZA MLADINO

V OBČINI POSTOJNA 2026–2031

OSNUTEK

OBČINA POSTOJNA

Datum osnutka: 24. december 2025

Uvod / Pojasnilo:

Ta dokument je osnutek in še ni potrjen kot uradni akt. Namenjen je notranji obravnavi, komentiranju in dopolnjevanju. Kakršna koli uporaba dokumenta kot uradnega akta ni dovoljena.

Kazalo

LOKALNEMU PROGRAMU NA POT	4
PODLAGE ZA PRIPRAVO LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE V OBČINI POSTOJNA 2026–2031	5
DOBRE PRAKSE OBČINE POSTOJNA NA PODROČJU MLADIH.....	8
METODOLOGIJE PRIPRAVE DOKUMENTA	9
ANALIZA STANJA NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA.....	11
O raziskavi.....	11
Namen	11
Izvedba.....	11
Demografska struktura.....	11
OSEBNI SVET MLADIH: ŽIVLJENJSKI SLOG, VREDNOTE IN TVEGANJA	12
Preživljanje prostega časa in zadovoljstvo.....	12
Stvari, brez katerih ne gre.....	14
Zdravje, dobrobit in tvegana vedenja.....	14
Varnost v lokalnem okolju: medvrstniško nasilje in vandalizem.....	16
Kam po pomoč?.....	17
MLADI V LOKALNI SKUPNOSTI: PRIPADNOST, PRILOŽNOSTI IN PARTICIPACIJA.....	17
Odnos do občine	18
Ocena razvitosti občine	19
Prosti čas in družabno življenje	20
Participacija in vključenost.....	20
Kaj mladi v Postojni najbolj pogrešajo in potrebujejo?.....	22
KLJUČNI IZZIVI ZA PRIHODNOST IN OSAMOSVOJITEV	22
Izobraževanje in kompetence.....	22
Zaposlovanje	23
Stanovanjska problematika.....	24
Kako je?.....	25
STATISTIČNI OKVIR	26
PODROČJA IN UKREPI	30
1. IZOBRAŽEVANJE.....	30
1.1. Ukrep: Zagotavljanje podeljevanja občinskih štipendij za dijake in študente.....	30
1.2. Ukrep: Podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke	31
1.3. Ukrep: Zagotavljanje opravljanja praks in pripravništev mladih v občinski upravi in javnih zavodih.....	32
1.4. Ukrep: Dodelitev finančne pomoči na področju mednarodnega izobraževanja in sodelovanja.....	33
1.5. Ukrep: Sofinanciranje aktivnosti za neformalno učenje	34
1.6. Ukrep: Redno sodelovanje s šolami.....	34
1.7. Ukrep: Sofinanciranje koordinatorskega projekta	35
1.8. Ukrep: Sofinanciranje zaposlitve mladinskega delavca	36

2. MLADI IN TRG DELA.....	37
2.1. Ukrep: Vzpostavitev kariernega centra za mlade	37
2.2. Ukrep: Zagotavljanje podpore mladim na podjetniški poti	38
2.3. Ukrep: Podpora mladim pri opravljanju obveznega izpita iz slovenščine	39
3. MLADI IN DRUŽBA	40
3.1. Ukrep: Participativni proračun za mlade.....	40
3.2. Ukrep: Zagotavljanje sofinanciranja delovanja mladinskih organizacij	40
3.3. Ukrep: Sofinanciranje delovanja mladinskih centrov	41
3.4. Ukrep: Vzpostavitev in delovanje lokalnega mladinskega spletnega portala ..	42
4. KULTURA, UMETNOST IN USTVARJALNOST.....	43
4.1. Ukrep: Rubrika v občinskem časopisu Prepih	43
4.2. Ukrep: Povabilo mladim za soustvarjanje javnih prireditev in dogodkov	44
4.3. Ukrep: Zagotavljanje možnosti sofinanciranja projektov neformalnih skupin mladih, ustvarjalnih mladih posameznikov in mladih priseljencev	45
4.4. Ukrep: Podpora mladinskemu prostovoljstvu	45
5. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE	46
5.1. Ukrep: Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje športnih aktivnosti za mlade	46
5.2. Ukrep: Vzpostavitev prostorov za mlade v stari porodnišnici	47
5.3. Ukrep: Sofinanciranje preventivnih programov za preprečevanje odvisnosti..	48
5.4. Ukrep: Sofinanciranje programov na področju duševnega zdravja mladih in preprečevanja medvrstniškega nasilja	49
5.5. Ukrep: Vzpostavitev info-pisarne za mlade s kulturnimi mediatorji	50
6. STANOVANJSKO VPRAŠANJE	50
6.1. Ukrep: Prednostna obravnava mladih na javnem razpisu za neprofitna stanovanja	51
6.2. Ukrep: Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade družine	51
URESNIČEVANJE UKREPOV, SPREMLJANJE IN POROČANJE	53
Viri in literatura	54
1. Nacionalni strateški in pravni dokumenti.....	54
2. Evropski dokumenti	54
3. Nacionalni podporni in raziskovalni viri.....	54
4. Občinski in lokalni dokumenti	55
5. Dodatni viri.....	55
Priloga1: časovnica	56

LOKALNEMU PROGRAMU NA POT

Lokalni program za mladino v občini Postojna 2026–2031 je dokument, ki bo osnova za uresničevanje ciljev in izvajanje ukrepov za mlade v naslednjih šestih letih.

V tem lokalnem programu so zajeta področja, ki jih določa predlog nove Resolucije o nacionalnem programu za mladino za obdobje 2023–2032, vsi cilji in ukrepi pa so skladni z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju.

Pri konkretizaciji ukrepov in izboru aktivnosti smo upoštevali tudi izsledke Raziskave o položaju mladih v Sloveniji – Mladina 2020, ki jo je izvedlo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, in cilje in vodilna načela Strategije Evropske unije za mlade 2019–2027.

Istočasno pa smo mladim v občini Postojna želeli zagotoviti podporo in prostor, ki bosta odgovarjala na njihove specifične potrebe. Zavedamo se dejstva, da so mladi (lahko) že danes aktivni soustvarjalci lokalne skupnosti na vseh področjih, če smo jih pripravljeni vključiti. Pred pripravo dokumenta smo zato izvedli vprašalnik med mladimi v občini, dve delavnici za mlade in posvet mladinskih organizacij in organizacij za mlade, ki delujejo v naši občini. Namen aktivnosti je bilo ugotavljanje potreb mladih in iskanje rešitev na zaznane izzive in potrebe. Upoštevali smo potrebe mladih in tudi njihove rešitve. S pomočjo mladinskih organizacij, organizacij za mlade in drugih institucij v občini, ki pokrivajo področje mladih, smo dodali še področja in ukrepe, ki jih mladi niso zares izpostavili, s(m)o pa jih opazili tisti, ki delamo z mladimi.

Z ukrepi v tem dokumentu želimo doseči, da bi mladi v lokalni skupnosti ostali tudi po zaključenem šolanju in se vanjo vračali. Hkrati pa je naš cilj, da bo bivanje v občini tudi tistim mladim, ki se k nam priselijo, omogočilo kakovostno življenje in delo, saj je trend priseljevanja v občino Postojna še vedno velik.

Skozi pripravo ukrepov nas je vodila vizija, da so mladi že danes, in ne samo v prihodnosti, aktivni soustvarjalci naše lokalne skupnosti. Njihova prisotnost in dejavnost krepijo vitalnost našega lokalnega okolja, njihovo mnenje in pobude pa so dragocen vir pri oblikovanju politik, ki zadevajo vse nas. Zato je naloga občine, da jim ponudi podporo, prostor za izražanje in sodelovanje ter priložnosti, da razvijejo svoje potenciale v domačem okolju.

Ustvarjalnost, energija, inovativnost in kritičen pogled na svet, ki ga mladi premorejo, bogatijo našo skupnost in prispevajo k njenemu napredku. Z načrtnim vlaganjem v participacijo, kakovostno izobraževanje, zaposlitev, kulturo, šport, stanovanjske možnosti in prostočasne dejavnosti mladih ustvarjamo in krepimo temelje za njihov osebni in poklicni razvoj ter obenem gradimo trdnejšo, vključujočo in solidarno skupnost.

PODLAGE ZA PRIPRAVO LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADE V OBČINI POSTOJNA 2026–2031

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS, Uradni list RS, št. 42/2010 s spremembami) določa pravni okvir za uresničevanje javnega interesa na področju mladine v Republiki Sloveniji. Temeljni namen zakona je zagotoviti pogoje za celovit osebni in družbeni razvoj mladih in določiti instrumente, ki omogočajo sistematično izvajanje mladinske politike.

Zakon ciljno skupino mladih opredeljuje kot osebe med 15. in 29. letom starosti.

Izvajalci dejavnosti v mladinskem sektorju so mladinske organizacije, organizacije za mlade, mladinski centri, mladinski sveti, občine in država.

Javni interes v mladinskem sektorju se uresničuje na področjih avtonomije mladih, neformalnega učenja in razvoja kompetenc, dostopa do trga dela in podjetništva, vključevanja mladih z manj priložnostmi, prostovoljstva, solidarnosti in medgeneracijskega sodelovanja, mednarodne mobilnosti, zdravega življenjskega sloga, kulture in ustvarjalnosti ter vključevanja mladih v javno življenje in odločanje.

Zakon omogoča pridobitev statusa organizacije v javnem interesu, ki ga lahko dosežejo subjekti z rednim, kakovostnim delovanjem in izpolnjenimi materialnimi ter kadrovskimi pogoji. Organizacije s tem statusom so upravičene do sofinanciranja in drugih oblik podpore države in občin.

Predlog Resolucije o nacionalnem programu za mladino za obdobje 2023–2032

Predlog Resolucije o nacionalnem programu za mladino za obdobje 2023–2032 predstavlja strateški dokument, s katerim država določa smernice, cilje in ukrepe za izboljšanje položaja mladih v Sloveniji v naslednjem desetletju. Temelji na določbah Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju. Namen resolucije je zagotoviti celovit okvir, ki bo mladim omogočil kakovostno izobraževanje, lažji prehod na trg dela, ustrezne pogoje za bivanje, dostop do kulturnega udejstvovanja, skrb za zdravje in dobro počutje ter možnosti za aktivno sodelovanje v družbenem življenju in odločanju o javnih zadevah.

V primerjavi s prejšnjim programom resolucija poudarja večjo vlogo mladih kot aktivnih soustvarjalcev politik, saj participacija ni razumljena zgolj kot formalna vključitev, temveč kot dejavno sodelovanje pri oblikovanju odločitev. Novost je tudi močan poudarek na trajnostnem razvoju, zdravju mladih in zmanjševanju neenakosti, ki se obravnavajo kot ključni izzivi sedanjega in prihodnjega časa. Dokument jasno opredeljuje področja ukrepanja, kot so izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje, zdravje, bivanje, kultura

in participacija, pri čemer posebej izpostavlja pomen povezovanja formalnega in neformalnega učenja ter zagotavljanja varnega začetka poklicne poti mladih.

Resolucija tako predstavlja dolgoročno zavezo države in lokalnih skupnosti, da mladim omogočijo pogoje za uspešno osamosvajanje, socialno in ekonomsko varnost, ustvarjalno izražanje ter aktivno vključevanje v družbo. Njena vizija je ustvariti okolje, v katerem bodo mladi lahko razvijali svoje potenciale ter soustvarjali trajnostno in vključujočo prihodnost Slovenije.

Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027

Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 je okvir za evropsko sodelovanje na področju mladinske politike. Njen cilj je omogočiti mladim, da postanejo aktivni državljani, spodbujati njihov osebni razvoj ter izboljšati njihove možnosti na področjih, kot so izobraževanje, zaposlovanje, zdravje in socialna vključenost. Strategija temelji na treh ključnih področjih delovanja: angažirati, povezovati in opolnomočiti mlade.

V okviru teh področij so opredeljeni ukrepi, kot so spodbujanje participativnega upravljanja, mobilizacija sredstev EU, kot sta Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, ter razvoj platform za izmenjavo dobrih praks. Pomemben element strategije je tudi Evropski mladinski dialog, ki omogoča redno posvetovanje med mladimi, mladinskimi organizacijami, odločevalci in civilno družbo.

Strategija se osredotoča na 11 evropskih ciljev mladih, ki so jih sooblikovali mladi. Ti cilji zajemajo področja, kot so vključevanje mladih v demokratično življenje, dostop do izobraževanja in usposabljanja, kakovostno zaposlovanje, zdravje in dobro počutje ter boj proti revščini in diskriminaciji.

Strategija je ključni del prizadevanj EU za izboljšanje položaja mladih v Evropi in prispeva k oblikovanju politik, ki upoštevajo njihove potrebe in izzive.

Raziskava Mladina 2020

Raziskava Mladina 2020, ki jo je pripravilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, je nacionalna analiza položaja mladih v Sloveniji, ki obsega demografske, socialne, izobraževalne, zaposlitvene in druge ključne vidike. Raziskava je pokazala, da se je število mladih v Sloveniji od leta 2000 zmanjšalo za skoraj tretjino, čeprav se je okoli leta 2020 trend upadanja ustavil. Kljub temu se število starejših od 65 let še naprej povečuje, kar vpliva na medgeneracijsko ravnotežje. Raziskava na področju izobraževanja izpostavlja visoko vključenost mladih v terciarno izobraževanje, ki je med najvišjimi v Evropski uniji, in nadpovprečne rezultate slovenskih učencev v mednarodnih raziskavah, kot je PISA.

Položaj mladih na trgu dela se je v zadnjem desetletju izboljšal, saj je stopnja brezposelnosti upadla, vendar se mladi še vedno pogosto srečujejo z negotovimi oblikami zaposlitve. V stanovanjski sferi raziskava kaže, da se mnogi mladi odseljujejo od staršev in pridobivajo samostojnost, a hkrati naletijo na težave pri iskanju dostopnih in kakovostnih stanovanj. Raziskava opozarja na slabšanje stanja med mladimi na področju duševnega zdravja in dobrega počutja, kar se kaže v povečani stopnji stresa, tesnobe in depresije ter občutkih negotovosti glede prihodnosti.

Raziskava je prav tako izpostavila spremembe v vrednotah mladih, ki se vse bolj osredotočajo na osebno svobodo, samostojnost in samouresničitev, medtem ko se zmanjšuje zaupanje v tradicionalne institucije in politične stranke. Mladina 2020 tako ponuja celovit vpogled v izzive in priložnosti, s katerimi se soočajo mladi v Sloveniji, in predstavlja pomembno podlago za oblikovanje politik, ki bodo ustrezale njihovim potrebam.

Odlok o mladini v Občini Postojna

Namen tega odloka je uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju v Občini Postojna v skladu z zakonom, ki opredeljuje javni interes v mladinskem sektorju.

Cilj tega odloka je celovito urediti položaj mladih v občini in v tem okviru predvsem opredeliti strukturo in podporno okolje mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini, zagotoviti pogoje za sodelovanje mladih pri odločanju o odločitvah, ki vplivajo na življenje in delo mladih v lokalni skupnosti, ter pospešiti razvoj lokalne mladinske politike z namenom zagotavljanja pogojev za uspešno doseganje avtonomije mladih v lokalni skupnosti.

Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024

Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024 je bil prvi tovrstni strateški razvojni dokument na področju mladine. Njegov namen je bil vzpostaviti dolgoročno podporno okolje za razvoj mladinske politike in mladinske dejavnosti v občini. Ukrepi, ki so zajeti v tem dokumentu in se že izvajajo, zagotavljajo pomembne aktivnosti, ki mladim zagotavljajo dobro osnovo za participacijo, izražanje talentov in udejstvovanje v lokalnem okolju. Zato smo nekatere izmed teh ukrepov ohranili tudi v novem dokumentu.

Interreg projekt MILEstone

Projekt MILEstone se ukvarja s tematiko priseljevanja predvsem na področju vstopa priseljencev iz tretjih držav na trg dela, obenem pa tudi z njihovo integracijo v lokalno okolje. V projekt je vključenih 8 držav. Poleg Nemčije, ki je vodilni partner, v projektu sodelujejo še Slovenija, Finska, Italija, Poljska, Španija, Grčija in Nizozemska. Slovenijo zastopa Občina Postojna. Kot pridružena partnerja sta se lani (2024) priključili še Moldavija in Ukrajina.

Cilj projekta v vseh osmih državah je sprejem strateških dokumentov na lokalni ravni, ki bodo omogočili učinkovitejši vstop priseljencev na trg dela in lažjo integracijo v lokalno okolje. Partnerji med sabo delijo izkušnje, dobre prakse in različna gradiva s področja priseljevanja. Raznolika geografska in institucionalna ozadja projektnih partnerjev zagotavljajo temelje za uspešno sodelovanje, intenzivno izmenjavo in skupno učenje vsem članom konzorcija.

Pri pripravi ukrepov 2.3 in 4.3 smo upoštevali priporočila peer review skupine projekta MILEstone, kar je prispevalo k izboljšanju vsebine in ustreznosti ukrepov. Pri ukrepu 5.5 smo prenesli dobre prakse dveh partnerskih organizacij. Prva je Fair Integration Saxony – Counselling Centre for Refugees and Businesses iz Nemčije, ki fizično na enem mestu nudi vse svetovalne storitve in informacije za mlade priseljence. Druga je Aurinkopaja iz finskega mesta Jyväskylä, ki izvaja delavnice za mlade priseljence, stare od 15 do 29 let, s poudarkom na socialni vključenosti in spodbujanju samostojnosti.

DOBRE PRAKSE OBČINE POSTOJNA NA PODROČJU MLADIH

Komisija za mladinska vprašanja Občine Postojna je posvetovalno telo župana, ki celovito obravnava področja mladine in mladinskega sektorja v občini. Njena glavna naloga je priprava mnenj, stališč in predlogov za župana in občinski svet glede vprašanj, ki vplivajo na življenje in delo mladih.

Ključne naloge komisije so:

- razvoj mladinskega sektorja, mladinskega dela in politike v občini,
- priprava in spremljanje lokalnega programa za mladino,
- sodelovanje z Občino in mladinskimi organizacijami,
- obravnava problematike mladih in priprava pobud za njihovo reševanje,
- spremljanje izvajanja odlokov in predlaganje sprememb,
- vsakoletna priprava pregleda odločitev občinskih organov, ki vplivajo na mlade.

Javni razpis za sofinanciranje zaposlitev v nevladnih organizacijah s področja mladine, sociale, zdravstva in humanitarnosti v občini Postojna je namenjen spodbujanju novih zaposlitev v organizacijah, ki delujejo na področju mladine, sociale, zdravstva in humanitarnosti. Cilj razpisa je okrepiti delovanje teh organizacij, omogočiti izvajanje kakovostnih programov za skupnost ter hkrati ustvariti delovna mesta.

Javni natečaj za izbiro naj mladih prostovoljcev v občini Postojna so namenjeni spodbujanju prostovoljstva med mladimi, prepoznavanju in nagrajevanju njihovega prispevka k skupnosti ter promociji vrednot solidarnosti, sodelovanja in aktivnega državljanstva. Z natečajem Občina izpostavi pozitivne prakse mladih prostovoljcev kot zgled ter jih motivira za nadaljnje delo v dobrobit lokalnega okolja.

Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024 je bil strateški dokument, s katerim je Občina želela ustvariti dolgoročno podporno okolje za mlade. Njegov namen je bil izboljšati položaj mladih v lokalni skupnosti, zagotoviti pogoje za kakovostno življenje, učenje, zaposlitev in bivanje ter spodbujati njihovo aktivno vključevanje v odločanje in življenje občine. Poseben poudarek je bil namenjen tudi podpori mladinskega organiziranja in razvoju mladinskega dela, pri čemer so bili ukrepi usklajeni z nacionalnimi programi za mladino. Program je bil torej namenjen celostnemu razvoju mladinske politike v občini in ustvarjanju pogojev, da mladi lahko živijo, se razvijajo in prispevajo k skupnosti.

Certifikat Mladim prijazna občina Postojna je priznanje, da Občina aktivno skrbi za mlade in razvija ukrepe, ki izboljšujejo njihov položaj. Certifikat na podlagi določenih kriterijev podeljuje Inštitut za mladinsko politiko v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije. Občina Postojna certifikat obnavlja vsaka štiri leta, kar potrjuje, da sistematično razvija lokalno mladinsko politiko, mladim omogoča sodelovanje pri odločanju, podpira njihovo izobraževanje in zaposlovanje, spodbuja reševanje stanovanjskih vprašanj ter skrbi za možnosti kakovostnega preživljanja prostega časa. Namen pridobitve certifikata za Občino Postojna je torej prepoznati in potrditi prizadevanja, da ustvarja mladim prijazno okolje ter jih aktivno vključuje v razvoj lokalne skupnosti.

METODOLOGIJE PRIPRAVE DOKUMENTA

Pri pripravi Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2026–2031 smo izhajali iz obstoječih strateških dokumentov, raziskav in lokalnih izkušenj, hkrati pa smo v ospredje postavili aktivno participacijo mladih in deležnikov, da bi zagotovili, da program odraža dejanske potrebe, pričakovanja in možnosti razvoja mladinskega dela v naši skupnosti.

Priprava programa je temeljila na participativnem pristopu, ki je v ospredje postavil mlade kot ključne soustvarjalce vsebin. Namen uporabljenih metod je bil zagotoviti, da dokument odraža dejanske potrebe, izzive in predloge mladih in deležnikov, ki z mladimi delajo ali vplivajo na njihovo življenje v lokalnem okolju. Proces priprave je potekal večfazno, z uporabo kombinacije kvalitativnih in kvantitativnih pristopov.

Podlaga za pripravo dokumenta so bili različni strateški in zakonodajni dokumenti na državni, evropski in lokalni ravni. Na nacionalni in evropski ravni so bile osnove za pripravo: Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, Predlog Resolucije o nacionalnem programu za mladino za obdobje 2023–2032, Strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 ter Raziskava Mladina 2020 Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ki predstavlja nacionalno analizo stanja med mladimi v Sloveniji. Na lokalni ravni so bili ključni dokumenti Odlok o mladini v občini Postojna in predvsem Lokalni program za mladino v občini Postojna 2018–2024, ki je bil pomemben vir izkušenj in navdiha za nadaljnje ukrepe. Prejšnji program je omogočil izvedbo številnih dejavnosti in ukrepov, ki so se izkazali za uspešne in koristne, zato je njihova ohranitev ključna za zagotavljanje kontinuitete kakovostnega in podpornega okolja za mlade v občini Postojna.

V okviru priprave novega programa sta bili izvedeni dve delavnici, namenjeni neposrednemu vključevanju mladih v proces prepoznavanja potreb in oblikovanja predlogov ukrepov. Prva je bila izvedena na podlagi metode Lego serious play, s pomočjo katere so mladi skozi kreativno gradnjo iz kock Lego zasnovali svoje "idealno mesto". Skozi proces gradnje so razmišljali o tem, kakšne storitve, prostore in priložnosti potrebujejo v lokalnem okolju ter tako na simbolni in vizualni način izrazili, kaj jim v občini Postojna trenutno manjka in kakšnih sprememb si želijo. Aktivnost je omogočila sproščeno in vključujočo komunikacijo in definiranje potreb mladih.

Druga delavnica je bila interaktivna delavnica mladih z odločevalci na lokalni ravni, kjer so mladi v vodenem procesu izrazili svoje ideje in potrebe ter jih neposredno predstavili lokalnim odločevalcem. Tak pristop je omogočil dvosmeren dialog in takojšnje odzive – mladi so hkrati pridobili vpogled v to, za katere vsebine je Občina Postojna pristojna in katere predloge lahko uresniči. Delavnica je prispevala k večjemu razumevanju med mladimi in odločevalci in spodbudila kulturo sodelovanja in soustvarjanja.

Pomemben del procesa je predstavljal tudi posvet z mladinskimi organizacijami in organizacijami, ki delujejo z mladimi. Predstavniki organizacij so v okviru moderirane razprave in skozi različne aktivnosti opredelili ključne potrebe, izzive in priložnosti, ki jih

zaznavajo v lokalnem okolju. Skupaj so oblikovali osem konkretnih ukrepov, ki predstavljajo jedro predlaganih smernic za izvajanje lokalne mladinske politike v naslednjem šestletnem obdobju.

Za poglobljeno razumevanje položaja mladih v občini Postojna so bile izvedene tudi fokusne skupine in osebni pogovori z različnimi deležniki – predstavniki izobraževalnih ustanov, socialnih služb, kulturnih in športnih organizacij ter drugih institucij, ki delujejo z mladimi ali na področju mladih. Ti pogovori so omogočili širši vpogled v izzive, s katerimi se mladi soočajo, in v obstoječe podporne mehanizme v lokalni skupnosti.

Dopolnitev kvalitativnim metodam je predstavljal spletni vprašalnik, namenjen širšemu krogu mladih v občini Postojna. Vprašalnik je omogočil zbiranje kvantitativnih podatkov o mnenjih, potrebah in prioritetah mladih ter zagotovil vključitev tistih skupin mladih, ki se delavnic niso mogle udeležiti osebno.

Po zaključku analitične faze je bil osnutek Lokalnega programa za mladino javno objavljen na spletni strani Občine Postojna, s čimer je bila omogočena širša razprava in vključevanje javnosti. Mladi, organizacije in zainteresirana javnost so bili povabljeni k podaji pripomb in dopolnitev. Prejete predloge je pripravljavska skupina pregledala in jih po presoji vključila v končno različico dokumenta.

Celoten proces priprave dokumenta je temeljil na načelih vključevanja, transparentnosti in soustvarjanja. Kombinacija različnih metod in vsebinskih podlag je zagotovila, da Lokalni program za mladino v občini Postojna 2026–2031 temelji na realnih potrebah mladih, na izkušnjah deležnikov ter na skupni viziji razvoja mladinskega dela in mladinske politike v lokalni skupnosti.

ANALIZA STANJA NA PODROČJU MLADIH V OBČINI POSTOJNA

O raziskavi

Analiza stanja temelji na podatkih, zbranih s spletno anketo, v kateri sta bili opredeljeni dve ključni skupini anketirancev. V primarno ciljno skupino je vključenih 182 mladih s stalnim prebivališčem v Občini Postojna, v primerjalno skupino pa 321 mladih, ki nimajo stalnega prebivališča v Občini Postojna. Izbor tovrstnega načina preverjanja stanja omogoča kontekstualizacijo ugotovitev in prepoznavanje lokalnih specifik.

Namen

Namen raziskave je bil identificirati stališča mladih v občini Postojna v zvezi z njihovimi življenjskimi slogi, zadovoljstvom s ponudbo prostočasnih aktivnosti v regiji ter življenjskimi in zaposlitvenimi možnostmi, ki se jim jih nudi v njihovem kraju.

Izvedba

Raziskava je bila izvedena s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika. Anketiranje je potekalo od aprila do julija 2025, zbrali smo 503 izpolnjene vprašalnike, od tega 182 anketirancev stalno prebiva v občini Postojna, 321 pa jih prihaja iz drugih občin in se v Postojni pretežno šolajo.

Do mladih smo pristopili s pomočjo mladinskih organizacij v občini in obeh srednjih šol.

Demografska struktura

Razumevanje demografske strukture anketirancev je temeljni korak za pravilno interpretacijo rezultatov ankete. Spol, starost in trenutni status (dijak, študent, zaposlen) bistveno vplivajo na življenjske izkušnje, prioritete in potrebe mladih. Ta razdelek zato postavlja temelje za vso nadaljnjo analizo, saj omogoča, da odgovore umestimo v ustrezen socialni in razvojni kontekst.

Mladi s prebivališčem v občini Postojna

Vzorec sestavlja **46 %** moških in **54 %** žensk, povprečna starost anketirancev je 18,5 let. Najmlajši anketiranec je bil rojen leta **2011**, najstarejši pa leta **1995**. Prevladujejo srednješolci (**70 %**), sledijo študenti (**18 %**), zaposleni (**8 %**) in osnovnošolci (**4 %**).

Mladi s stalnim prebivališčem izven občine Postojna

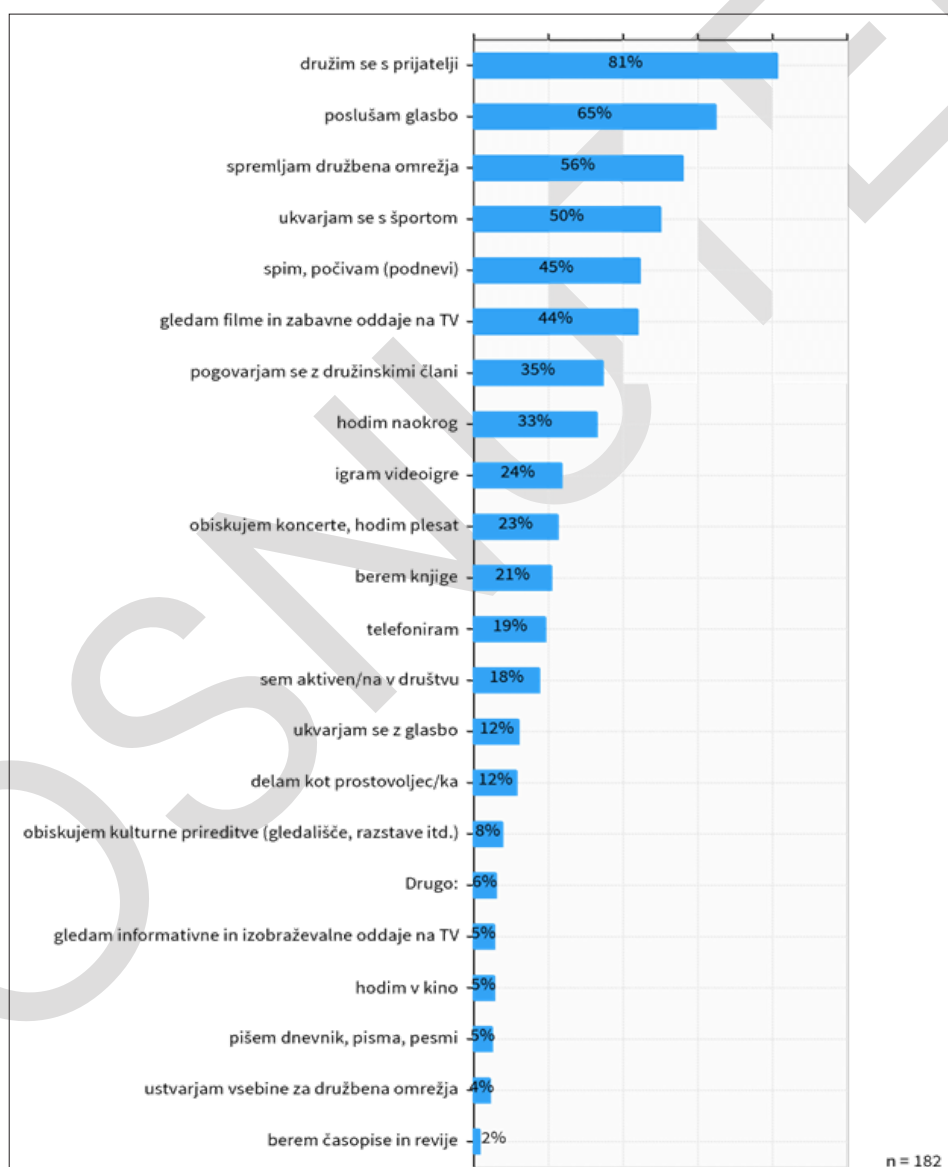
V tej skupini je delež moških višji (**59 %**) kot delež žensk (**41 %**), povprečna starost je 17,5 let, kar kaže na nekoliko večjo zastopanost mlajših oseb. Razpon letnic rojstva je med **1990** do **2010**. Skupina je statusno izrazito homogena, saj jo sestavljajo skoraj izključno srednješolci (**94 %**). Deleži študentov (**3 %**) in zaposlenih (**1 %**) so zanemarljivi.

OSEBNI SVET MLADIH: ŽIVLJENJSKI SLOG, VREDNOTE IN TVEGANJA

Razumevanje osebnega sveta mladih – od načinov preživljanja prostega časa in digitalnih navad do duševnega zdravja in soočanja s stiskami – je ključno za oblikovanje relevantnih in učinkovitih mladinskih politik. To poglavje razkriva, kaj mlade v Postojni veseli, kaj jih skrbi in kako živijo svoje vsakdanje življenje. Ugotovitve na tem področju so temelj za podporne mehanizme, ki mladim pomagajo pri zdravem odraščanju.

Preživljanje prostega časa in zadovoljstvo

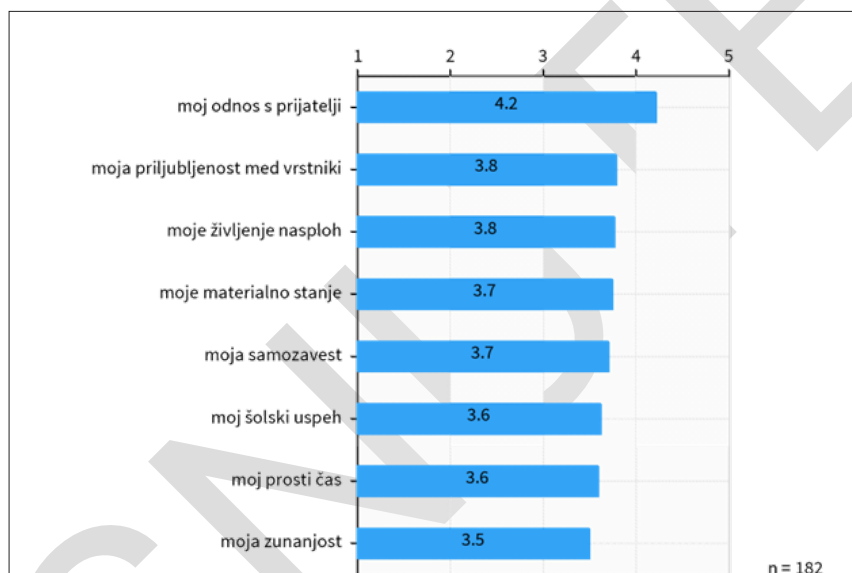

Graf 1: **Kaj delaš v prostem času? Označi največ pet možnosti**

Družabno življenje in digitalni svet sta osrednja stebra prostočasnih aktivnosti mladih v Postojni. Pet najpogostejših načinov preživljanja prostega časa je:

- druženje s prijatelji (**81 %**),
- poslušanje glasbe (**65 %**),
- spremljanje družbenih omrežij (**56 %**),
- športne aktivnosti (**50 %**),
- spanje, počivanje (**45 %**).

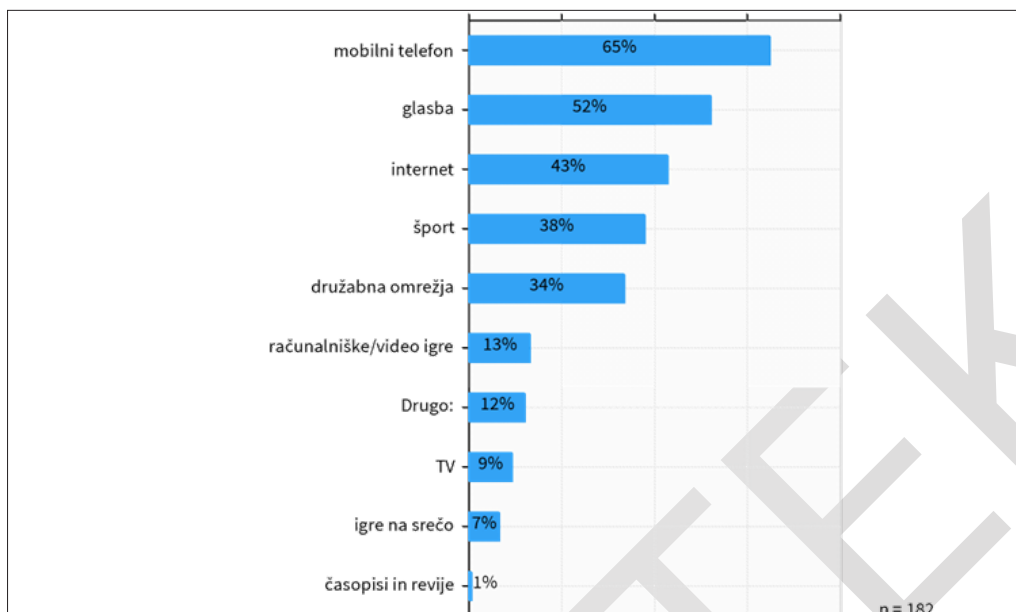
Primerjava s sovrstniki izven občine pokaže podobne trende, a hkrati izpostavi nekatere lokalne specifične. Mladi iz Postojne se v opazno večji meri **ukvarjajo s športom** (50 % v primerjavi s 43 %) in **spremljajo družbena omrežja** (56 % proti 45 %). Zanimivo je tudi, da so pri postojnskih mladih bolj priljubljene kulturne aktivnosti, kot sta **branje knjig** (21 % proti 14 %) in **obiskovanje koncertov** (23 % proti 12 %), kar kaže na potencial na področju kulturnih aktivnosti mladih.

Graf 2: **Izrazi zadovoljstvo z naslednjimi dejavniki**

Na splošno so mladi iz Postojne relativno zadovoljni s svojim življenjem. Na petstopenjski lestvici so najvišje ocenili **odnos s prijatelji** (povprečna ocena 4,2), ki predstavlja ključen vir socialne opore. Sledita priljubljenost med vrstniki in splošno zadovoljstvo z **življenjem** (3,8) ter zadovoljstvo z **materialnim stanjem** (3,7). Področja, ki jim mladi pripisujejo najnižje zadovoljstvo, so **lastna zunanost** (3,5) in količina ter kakovost preživljanja **prostega časa** (3,6). Ravni zadovoljstva so pri primerjalni skupini zelo podobne, kar kaže, da so ti občutki bolj generacijsko kot lokalno pogojeni.

Stvari, brez katerih ne gre

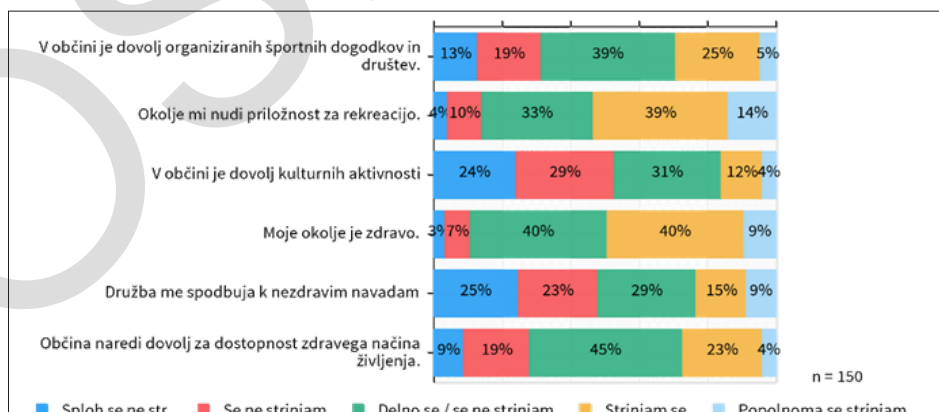

Graf 3: **Označi, brez česa bi lahko shajal/a**

Odgovori na vprašanje, brez katerih stvari bi težko shajali potrjujejo, da so mladi neločljivo vpeti v digitalni svet. Tri stvari, brez katerih bi mladi iz Postojne najtežje shajali, so **mobilni telefon** (65 %), **glasba** (52 %) in **internet** (43 %).

Trendi so povsem enaki tudi v primerjalni skupini (60 % za telefon, 49 % za glasbo, 38 % za internet), kar potrjuje univerzalno vlogo tehnologije in digitalnih vsebin v življenju sodobne mladine. Ponovno izstopa pomen športa, ki je za postojnske mlade malenkost pomembnejši (38 %) kot za mlade izven občine (36 %).

Zdravje, dobrobit in tvegana vedenja

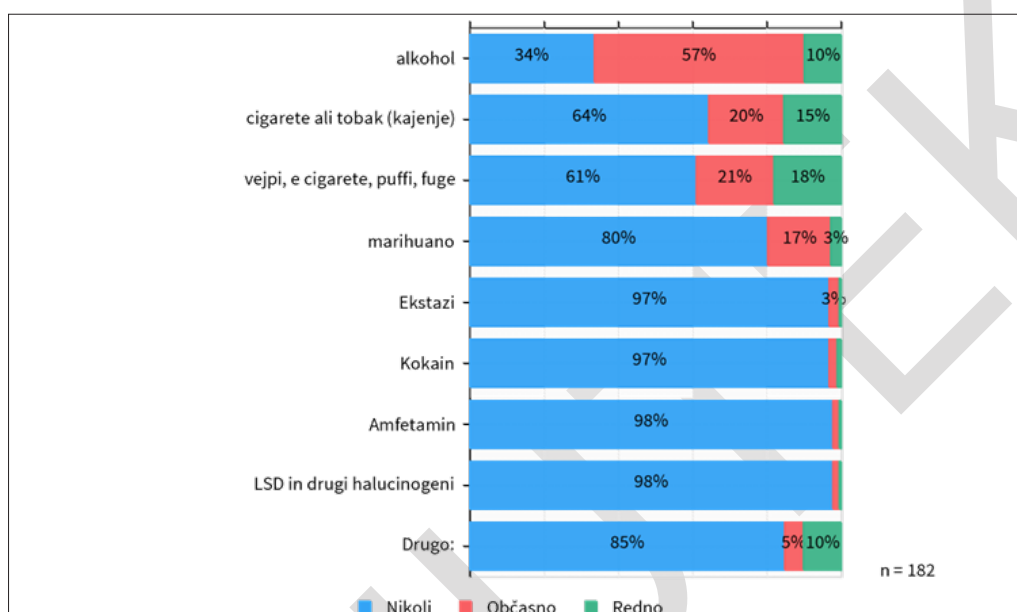
Graf 4: **V kolikšni meri se strinjaš z naslednjimi trditvami?**

Mladi visoko cenijo naravno okolje, ki nudi priložnosti za rekreacijo (53 % se strinja ali popolnoma strinja), in ga dojemajo kot zdravega (49 %). To je velika prednost občine.

Kljub dobrim naravnim danostim mladi pogrešajo več organiziranih športnih aktivnosti. 32 % meni, da ni dovolj organiziranih športnih dogodkov in društev.

Četrtnina (24 %) mladih se strinja, da jih družba spodbuja k nezdravim navadam (substanc, pasivnost), kar kaže na potrebo po preventivnih programih.

Večina (45 %) je neopredeljena glede tega, ali občina naredi dovolj za zdrav način življenja, kar pomeni, da občinski ukrepi niso dovolj vidni ali učinkoviti.

Graf 5: *Kako pogosto uživaš naslednje substance?*

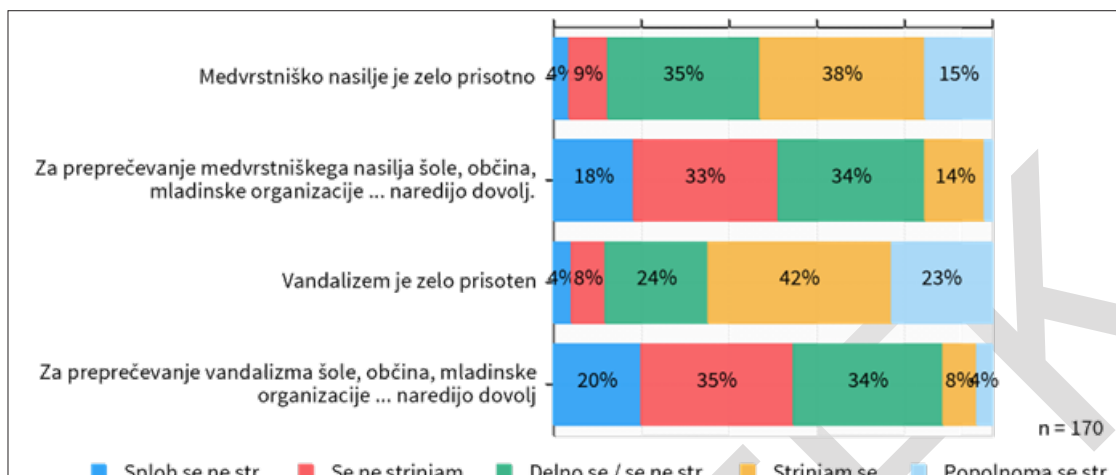
Analiza uporabe različnih substanc kaže na visoko razširjenost alkohola in nikotinskih izdelkov, hkrati pa razkriva pomembno razliko pri uporabi marihuane med mladimi iz Postojne in tistimi s stalnim prebivališčem izven Postojne.

Substanca	Uživanje pri mladih v Postojni (Občasno + Redno)	Uživanje pri mladih izven Postojne (Občasno + Redno)
Alkohol	67%	73%
Cigarete	35%	33%
Vejpi/e-cigarete	39%	36%
Marihuana	20%	12%

Uživanje alkohola je pogosto v obeh skupinah, kar kaže na širši družbeni problem. Pri mladih iz Občine Postojna pa je treba posebej izpostaviti, da je odstotek tistih, ki uživajo **marihuano** (20 %), opazno višji kot v primerjalni skupini (12 %). To razliko je delno mogoče pripisati starejši in statusno bolj raznoliki strukturi postojnskega vzorca, ki vključuje tudi študente in zaposlene, pri katerih je tovrstna raba statistično pogostejša. Uporaba trdih drog je v obeh skupinah zanemarljivo nizka.

Varnost v lokalnem okolju: medvrstniško nasilje in vandalizem

Graf 6: V kolikšni meri se strinjaš z naslednjimi trditvami?

Medvrstniško nasilje je tih, a močno prisoten problem, ki ga mladi zelo zaznavajo. Več kot polovica mladih (53 %) se strinja ali popolnoma strinja, da je medvrstniško nasilje zelo prisotno. Ob neopredeljeni (35 %) to pomeni, da le majhen delež (13 %) aktivno zanika oz. ne zaznava obstoja težav. To kaže, da nasilje ni zgolj obrobni pojav, temveč realnost za večino mladih.

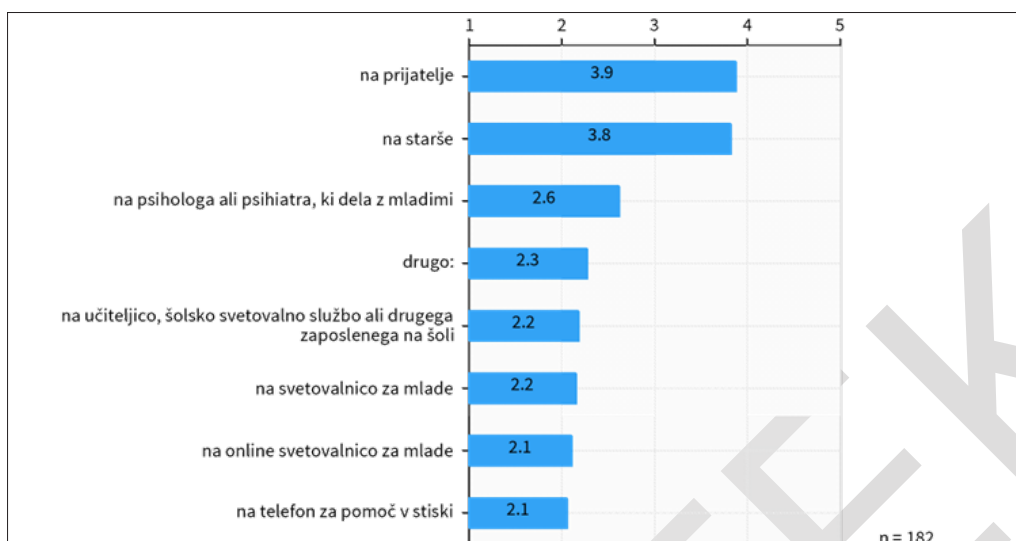
Mladi so izrazito nezadovoljni z ukrepanjem institucij in kritični do odziva odgovornih. Kar 51 % (več kot polovica) jih meni, da šole, občina in mladinske organizacije ne naredijo dovolj za preprečevanje medvrstniškega nasilja in le 16 % jih meni, da so ukrepi ustrezni. To je jasen signal, da obstoječi pristopi niso zadostni ali pa niso dovolj vidni in učinkoviti.

Na drugi strani prihaja pri vandalizmu še do večjega zaznavanja prisotnosti. Vandalizem je po mnenju mladih še bolj razširjen problem kot medvrstniško nasilje. Kar 65 % (skoraj dve tretjini) jih meni, da je vandalizem zelo prisoten. To nakazuje, da so posledice uničevanja javne in zasebne lastnine v lokalnem okolju zelo vidne.

Tudi nezadovoljstvo z ukrepanjem je pri vandalizmu še bolj izrazito. Kar 55 % mladih meni, da pristojne institucije ne naredijo dovolj, medtem ko jih le 12 % meni nasprotno. Velik delež neopredeljenih (34 %) pa lahko kaže na pomanjkanje informacij o tem, kaj se na tem področju sploh počne.

Podatki jasno kažejo, da se mladi v svojem okolju ne počutijo popolnoma varne in so prepričani, da sistem pri preprečevanju nasilja in vandalizma odpoveduje.

Kam po pomoč?

Graf 7: Kam bi se najraje obrnil/a, če bi bil/a v stiski in bi potreboval/a pomoč?

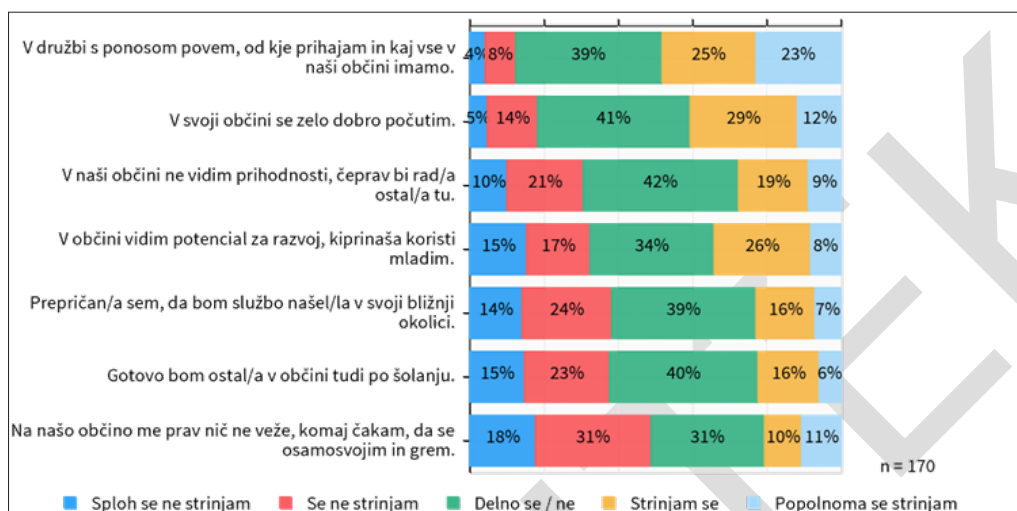
V primeru osebne stiske se mladi v Postojni zanašajo predvsem na svoj najožji socialni krog. Velika večina bi se obrnila na **prijatelje** (skupno 66 % se jih strinja ali popolnoma strinja) in **starše** (skupno 64 % se jih strinja ali popolnoma strinja). Nasprotno pa je zaupanje v institucionalne oblike pomoči zelo nizko. Mladi izrazito odklanjajo možnost iskanja pomoči pri:

- šolski svetovalni službi: 62 % se jih ne strinja, da bi se obrnili nanjo;
- spletnih svetovalnicah: 68 % se sploh ne strinja ali se ne strinja;
- telefonski pomoči v stiski: 68 % se sploh ne strinja ali se ne strinja.

Podatki ne kažejo zgolj na osebne preference, temveč na sistemski razkorak med ponudbo formalne pomoči in svetom mladih, v katerem primarno zaupanje uživajo zgolj neformalne socialne mreže. Te ugotovitve kažejo na globoko nezaupanje v formalne sisteme podpore. To potrjujejo tudi odgovori na odprto vprašanje o poznavanju točk za pomoč, kjer večina navaja odgovore, kot so "ne poznam", "nič" ali zgolj splošno poznani "Tom telefon". Prepoznavnost točk pomoči je nizka: polovica vseh anketiranih sploh ni odgovorila na vprašanje, med tistimi, ki so odgovorili, pa tretjina ne pozna nobenega vira pomoči. Med prepoznanimi točkami močno izstopa Tom telefon kot najbolj prepoznana (nacionalna) storitev; lokalni viri (MC Postojna, šolska svetovalna, Varna točka) pa so bistveno manj prepoznavni. Mladi pomoči ne iščejo v institucijah, ker jim bodisi ne zaupajo bodisi zanje sploh ne vedo.

MLADI V LOKALNI SKUPNOSTI: PRIPADNOST, PRILOŽNOSTI IN PARTICIPACIJA

Ta razdelek se osredotoča na raziskovanje vezi med mladimi in njihovim domačim krajem oz. okoljem. Analiziramo občutek pripadnosti, zadovoljstvo z občinsko ponudbo ter njihove vizije in načrte za prihodnost v Postojni (oz. tam, kjer so doma). Ugotovitve so neposredno uporabne za snovanje ukrepov, ki naj krepijo navezanost mladih na lokalno skupnost in jih spodbujajo, da svojo prihodnost gradijo doma.

Odnos do občine

Graf 8: V kolikšni meri se strinjaš s sledečimi trditvami?

Odnos postojnskih mladih do občine je ambivalenten – zaznamujejo ga ponos in dobro počutje na eni, a velika negotovost glede prihodnosti na drugi strani.

Relativno visok delež mladih s ponosom pove, od kod prihajajo (**48 %**; seštevek odgovorov 'strinjam se' in 'popolnoma se strinjam'), in se v občini na splošno dobro počuti (skupno **41 %**).

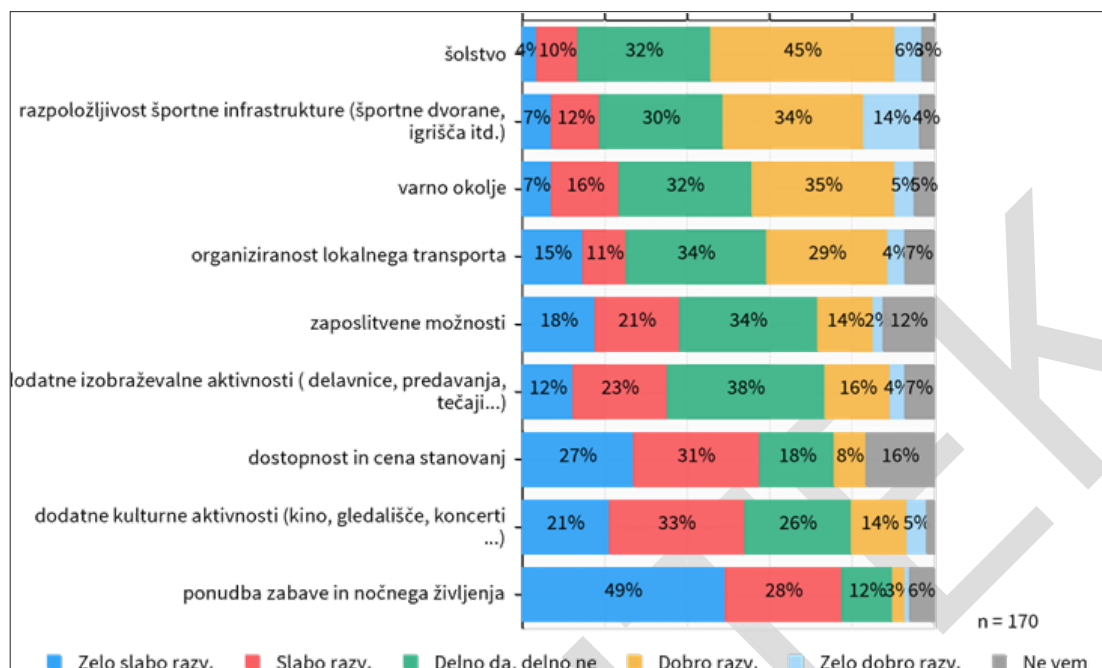
Optimizem se zmanjša, ko beseda nanese na konkretne življenjske priložnosti. Samo **23 %** jih je prepričanih, da bodo našli službo v bližini, in le **22 %** jih meni, da bodo gotovo ostali v občini po končanem šolanju.

Mnenja o razvojnem potencialu občine za mlade so deljena. S trditvijo, da občina nudi razvojni potencial, se strinja ali popolnoma strinja **34 %** mladih, medtem ko se jih **32 %** ne strinja ali sploh ne strinja.

Kljub negotovosti obstaja močna navezanost na domači kraj. Skoraj polovica mladih (**49 %**) se namreč ne strinja ali se sploh ne strinja s trditvijo, da jih na občino nič ne veže in komaj čakajo, da odidejo.

Ta razkorak med čustveno navezanostjo in racionalnim pesimizmom predstavlja ključno točko, na katero morajo ciljati ukrepi lokalne skupnosti – izkoristiti obstoječo pripa-

dnost in ji omogočiti, da se krepí v okviru realnih življenjskih priložnosti.

Ocena razvitosti občine

Graf 9: *Kako ocenjuješ razvitost občine Postojna?*

Mladi jasno ločijo med področji, s katerimi so zadovoljni, in tistimi, kjer zaznavajo veliko pomanjkanje. Zadovoljni so z osnovno javno infrastrukturo, medtem ko kritično ocenjujejo ponudbo za kakovostno preživljanje prostega časa ter nekatere ključne politike za osamosvajanje.

Najbolje ocenjena področja so (vsota ocen "dobro razvito" in "zelo dobro razvito"):

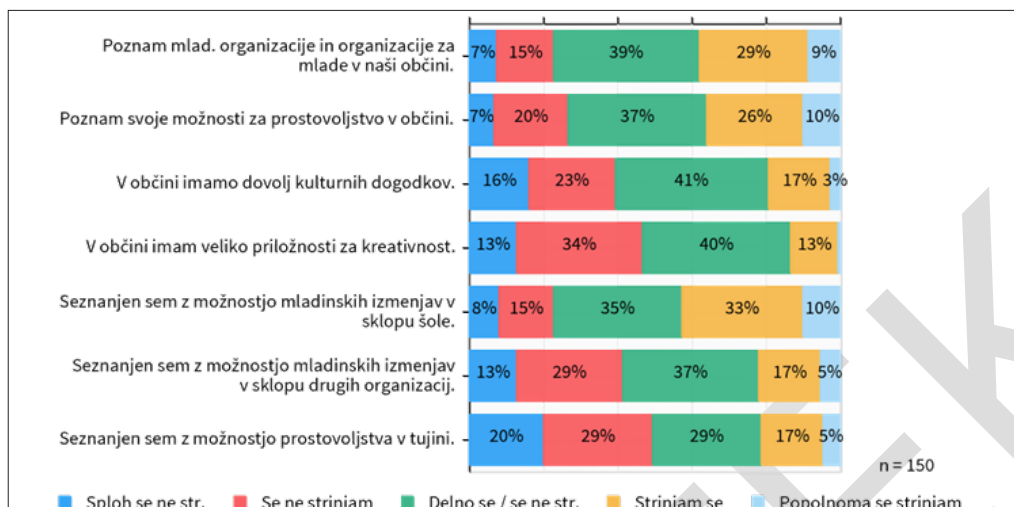
- področje šolstva (**51 %**),
- razpoložljivost športne infrastrukture (**48 %**) in
- varno okolje (**40 %**).

Najslabše ocenjena področja pa so (vsota ocen "zelo slabo razvito" in "slabo razvito"):

- ponudba zabave in nočnega življenja (**77 %**),
- dostopnost in cena stanovanj (**58 %**),
- ponudba dodatnih kulturnih aktivnosti (kino, gledališče...) (**54 %**) in
- zaposlitvene možnosti (**39 %**).

Ugotovitve kažejo na strukturno neskladje: medtem ko občina uspešno zagotavlja temeljne 'storitvene' funkcije (šolstvo, varnost, športna infrastruktura), pa na področju

osnovnih življenjskih potreb, ki so ključne za kakovostno socialno življenje in dobrobit mladih, zaostaja oz. ne sledi potrebam mladih.

Prosti čas in družabno življenje

Graf 10: V kolikšni meri se strinjaš s sledečimi trditvami?

Ponudba kulturnih vsebin in prostorov za ustvarjalnost je eno najslabše ocenjenih področij. Kar 53 % mladih meni, da v občini ni dovolj kulturnih aktivnosti (kino, gledališče, koncerti), 39 % jih meni, da ni dovolj kulturnih dogodkov, skoraj polovica (47 %) pa meni, da nimajo dovolj priložnosti za kreativnost.

Mladi so slabo seznanjeni z možnostmi mobilnosti izven šolskega sistema in mednarodnimi priložnostmi. Kar 42 % jih ne pozna možnosti mladinskih izmenjav prek drugih organizacij, polovica (49 %) pa ne pozna možnosti prostovoljstva v tujini.

Mladinske organizacije so v okolju in med mladimi le zmerno prepoznane. Čeprav 38 % mladih pozna mladinske organizacije, je še vedno velik delež (39 %) neopredeljenih, kar kaže na prostor za izboljšanje vidnosti. Podobno velja za prostovoljstvo doma (36 % jih pozna možnosti).

Participacija in vključenost

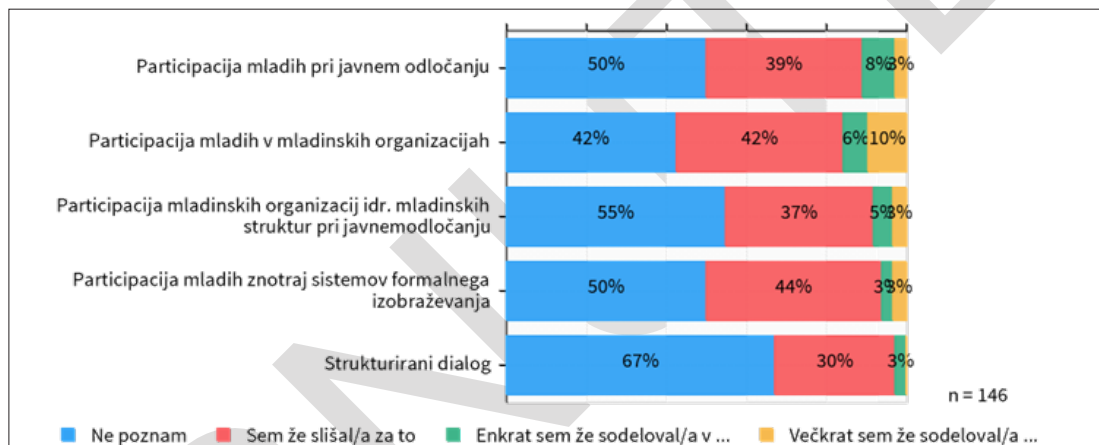
Aktivno vključevanje mladih v družbeno in politično življenje je temelj za razvoj odgovornih, kritičnih in aktivnih občanov. Ti procesi krepijo pripadnost lokalni skupnosti in zagotavljajo, da so odločitve, ki jih sprejema občina, usklajene z njihovimi potrebami. Ta del osvetljuje, kako mladi v Postojni vidijo priložnosti za izobraževanje, prostovoljstvo, udejstvovanje v nevladnih organizacijah in možnosti soodločanja v lokalnem okolju.

Prepoznavnost ključnih mladinskih organizacij je relativno visoka, vendar se ta prepoznavnost ne odraža v enako visoki stopnji aktivnega sodelovanja. Obstaja namreč velik razkorak med tem, da mladi za organizacijo "vedo" in dejanskim vključevanjem v njene dejavnosti.

Organizacija	Prepoznavnost ("sem že slišal/a" + obe obliki sodelovanja)	aktivno sodelovanje ("sodeloval/a sem")
Mladinski center Postojna	90%	39%
Taborniki/skavti	93%	22%
KŠOPP (klub študentov)	79%	33%
Mladinski svet Občine Postojna	59%	11%

Najbolj prepoznavni so taborniki/skavti in Mladinski center Postojna (MCP), vendar je aktivna vključenost v aktivnosti bistveno nižja. Izmed Posebej izstopa **Mladinski svet Občine Postojna**, ki je krovno predstavniško telo mladih, a ga pozna le dobra polovica anketiranih, v njegove aktivnosti pa je bilo vključenih zgolj 11 %. To kaže na njegovo šibko vpetost v življenje mladih, ki jim je namenjen.

Graf 11: **Ali poznaš našete načine participacije mladih?**

Podatki na področju poznavanja mehanizmov družbene participacije so alarmantni in kažejo na sistemski problem na področju spodbujanja državljanske aktivnosti mladih.

Kar **60 %** mladih iz Postojne **ne pozna nobenega načina** za aktivno vključevanje v procese odločanja v svoji občini.

To ugotovitev dodatno potrjuje izjemno slabo poznavanje specifičnih mehanizmov participacije:

- **strukturirani dialog:** 67 % mladih zanj še nikoli ni slišalo;
- **participacija mladih pri javnem odločanju:** 50 % mladih tega mehanizma ne pozna.

Ugotovitve jasno kažejo, da med formalnim obstojem mehanizmov za participacijo in dejansko seznanjenostjo mladih z njimi zeva ogromen prepad. Mladi tako niso vključeni v sodelovanje preprosto zato, ker ne vedo, kako in kje lahko sodelujejo.

Kaj mladi v Postojni najbolj pogrešajo in potrebujejo?

Odprti odgovori mladih potrjujejo kvantitativne ugotovitve in ponujajo neposreden vpogled v njihove želje. Ponavljajoče se teme je mogoče združiti v tri ključne sklope potreb:

Prostori za druženje in zabavo

Mladi si skoraj enoglasno želijo "prostore za druženje", "nočno življenje", "klub ali vsaj nek lokal za mlade", "žur plac" in "koncerte". Izražajo potrebo po varnih in dostopnih krajih, kjer bi lahko preživljali čas s prijatelji izven organiziranih aktivnosti.

Infrastruktura in aktivnosti

Med najpogostejše omenjenimi manjkajočimi infrastrukturnimi objekti sta "kino" in "bazen". Poleg tega pogrešajo "več raznolike kulture in različnih športov" ter bolj pestro ponudbo, na primer "trgovine z oblekami".

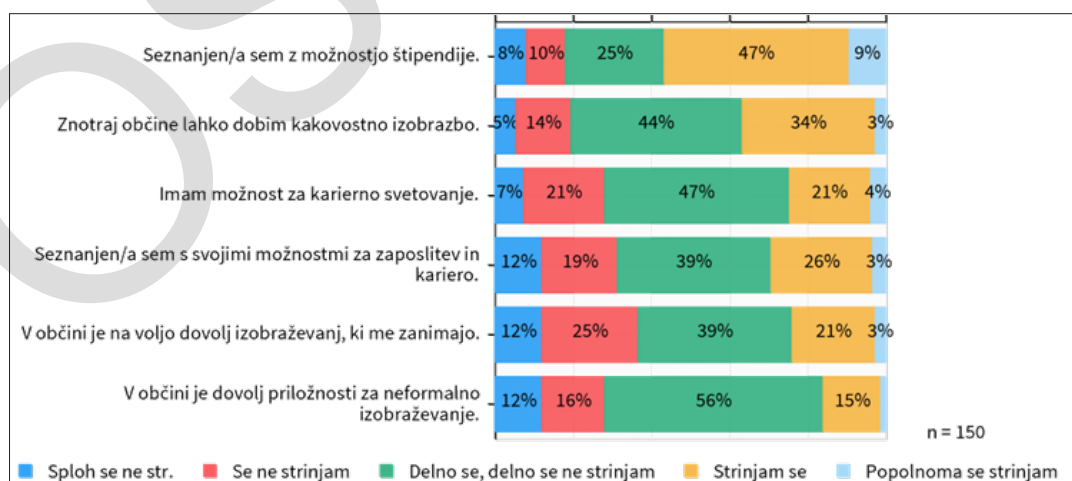
Podpora in slišnost

Mladi izražajo jasno potrebo po tem, da bi bili "slišani" in da bi se upoštevale njihove ideje. Želijo si več podpore in razumevanja s strani odraslih ter konkretne pomoči, kot je "oseba za pogovor".

Analiza odnosa do občine tako razkriva, da so mladi navezani na domači kraj, a hkrati kritični do pomanjkljivosti, ki ovirajo tako njihovo socialno življenje kot načrte za prihodnost.

KLJUČNI IZZIVI ZA PRIHODNOST IN OSAMOSVOJITEV

Izobraževanje in kompetence

Graf 12: V kolikšni meri se strinjaš s sledečimi trditvami?

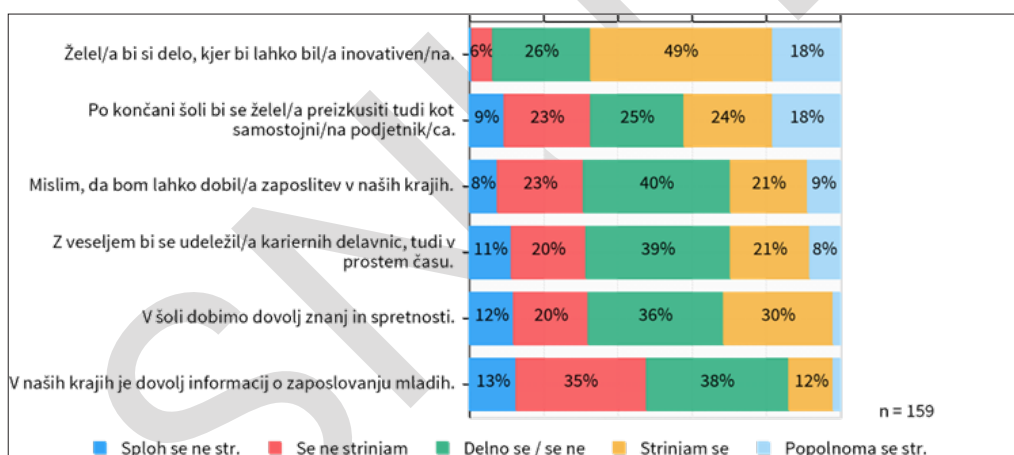
Mladi so relativno zadovoljni z možnostjo pridobitve kakovostne formalne izobrazbe v občini (37 % se strinja ali popolnoma strinja). Pri ponudbi specializiranih in neformalnih vsebin obstaja jasen razkorak med ponudbo in povpraševanjem. Kar 37 % mladih meni, da ni dovolj izobraževanj, ki jih zanimajo, 28 % pa pogreša več priložnosti za neformalno izobraževanje.

Pri kariernem razvoju se mladi soočajo s pomanjkanjem informacij – ključna pomanjkljivost je podpora pri prehodu iz izobraževanja na trg dela. Skoraj tretjina (31 %) ni seznanjena s svojimi kariernimi možnostmi, 28 % pa jih meni, da nimajo možnosti za karierno svetovanje.

A kljub temu obstaja tudi svetla točka – štipendiranje. Več kot polovica mladih (56 %) je seznanjena z možnostjo štipendiranja, kar kaže na učinkovito promocijo tega ukrepa.

Zaposlovanje

Dostop do dela in rešitev stanovanjskega vprašanja sta temeljna pogoja za prehod mladih v odraslost in ključna dejavnika pri njihovi odločitvi, da ostanejo v domačem kraju. To poglavje analizira, kako mladi v Postojni dojemajo lokalni trg dela, kakšna so njihova pričakovanja glede zaposlitve in s kakšnimi ovirami se srečujejo na področju stanovanjske politike.

Graf 13: V kolikšni meri se strinjaš s sledečimi trditvami?

Mladi v Postojni aktivno razmišljajo o svoji karierni prihodnosti, vendar so glede priložnosti v domačem okolju precej pesimistični.

84 % postojnskih mladih pogosto (52%) ali včasih (32%) razmišlja o zaposlitvi po koncu šolanja, kar kaže na visoko stopnjo zavedanja o pomembnosti tega življenjskega koraka.

Pri izbiri dela jih vodi želja po ustvarjalnosti, saj si velika večina (**67 %**) želi delo, kjer bi lahko bili **inovativni**.

Odnos mladih do lokalnega trga dela je kritičen: le **30 %** jih meni, da bodo lahko dobili zaposlitev v domačih krajih. Še bolj zaskrbljujoč je podatek, da se samo **14 %** anketiranih strinja, da je v občini na voljo dovolj informacij o zaposlovanju. Posledično je kar

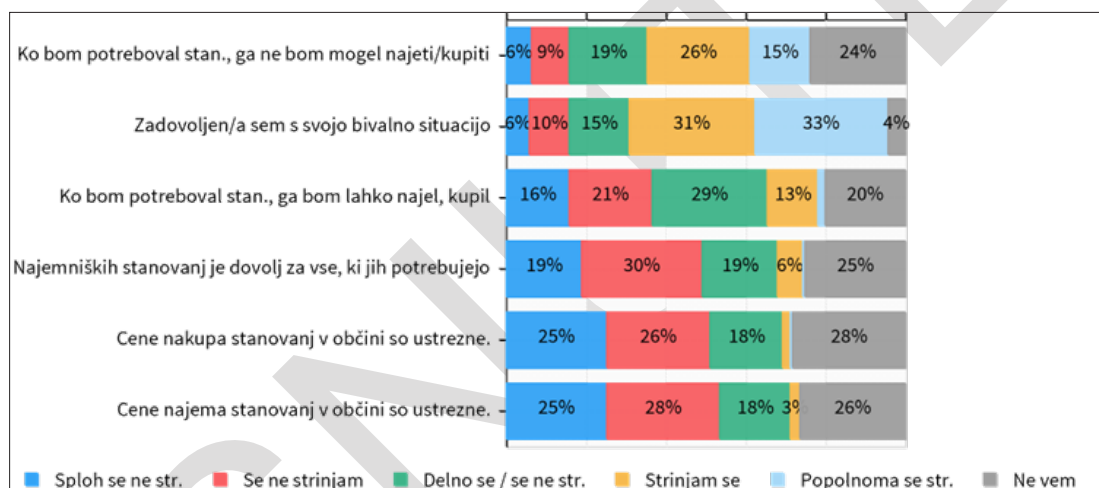
71 % mladih pripravljenih (se strinja ali delno strinja), da se zaradi zaposlitve preselijo iz občine, kar predstavlja resno tveganje za "beg možganov". Mladi so zadržani tudi do pogojev dela v občini – večina (56 %) je neopredeljena, kar kaže na pomanjkanje informacij ali slabe izkušnje, medtem ko jih 32 % meni, da pogoji niso dobri.

Kar vliva optimizem in upanje, je dejstvo, da je 42% mladih izrazilo interes, da bi se po končani šoli želeli preizkusiti kot samostojne podjetnice oz. podjetniki.

Stanovanjska problematika

Odzivi sodelujočih kažejo, da je stanovanjska problematika ena izmed ključnih komponent in žal tudi ovir pri osamosvajanju mladih, ki jo dodatno poslabšuje slaba informiranost o obstoječih ukrepih pomoči.

Velika večina mladih iz Postojne (**88 %**) še vedno živi pri starših, kar je sicer pričakovano glede na njihovo starostno strukturo, a hkrati postavlja vprašanje pogojev za prihodnjo osamosvojitve.

Graf 14: V kolikšni meri se strinjaš s sledečimi trditvami?

Mnenje o stanovanjskem trgu je izrazito negativno. Velika večina se ne strinja, da so višine najemnin (**53 %**) in cene (**51 %**) stanovanj v občini ustrezne, hkrati pa se z izjavo, da si bodo lahko kupili ali najeli stanovanje, ko ga bodo potrebovali, strinja le 15 % anketiranih.

Skoraj polovica mladih (49 %) meni, da najemniških stanovanj ni dovolj. Kljub temu da je 64 % mladih zadovoljnih s trenutnim bivalnim položajem, jih kar 41 % dvomi ali je prepričanih, da si v prihodnosti ne bodo mogli privoščiti stanovanja. To kaže na velik razkorak med trenutnim stanjem (bivanje doma) in strahom pred prihodnostjo.

Ta kombinacija neustreznih najemnin, cen nepremičnin in pomanjkanja dostopnih najemnih stanovanj ustvarja skoraj nepremostljivo oviro pri osamosvajanju in, kot bomo videli v nadaljevanju, odraža širši problem odtujenosti mladih od formalnih struktur.

Kako je?

Analiza stanja mladih v občini Postojna razkriva kompleksen in ambivalenten odnos mladih do domačega kraja. Močno čustveno navezanost oz. pripadnost resno ogroža racionalni pesimizem glede ključnih življenjskih priložnosti in prihodnosti. Ta razkorak med pripadnostjo in pomanjkanjem perspektive je osrednja ugotovitev raziskave in ključna točka za oblikovanje prihodnjih mladinskih politik v občini.

Dve največji oviri, ki spodbujata "beg možganov", sta stanovanjska problematika in slabe možnosti zaposlovanja, obenem pa so najslabše ocenjena področja vezana na kakovost socialnega življenja. Mladi si skoraj enoglasno želijo več prostorov za druženje in zabavo ter kulturnih dogodkov. V občini je sicer dobro poskrbljeno za infrastrukturo (šolstvo, športni objekti), a ponudba na področju zagotavljanja mehkih vsebin in infrastrukture za druženje, ustvarjalnost in zabave močno zaostaja. Raziskava nas sooča še z enim fenomenom: globokim prepadom med mladimi in institucijami. Analiza razkriva alarmantno stopnjo odtujenosti mladih od formalnih sistemov, ki se kaže skozi zanašanje na izključno prijatelje in družino, medtem ko je zaupanje v institucionalno pomoč minimalno. Institucij mladi bodisi ne poznajo ali pa jim ne zaupajo. Obenem je zaskrbljujoče stanje na področju nepoznavanje mehanizmov in možnosti participacije v družbenem in političnem življenju. Mehanizmi za sodelovanje mladih pri odločanju obstajajo le na papirju, v praksi pa mladih žal ne dosegajo.

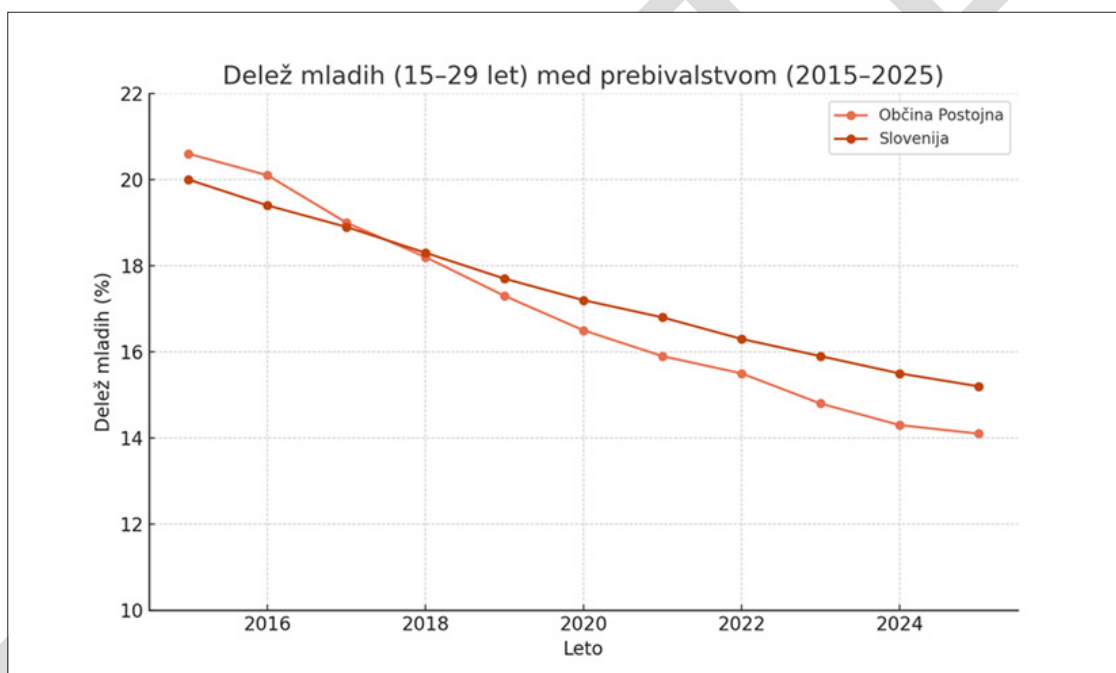
STATISTIČNI OKVIR

Delež mladih med prebivalstvom

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v občini Postojna januarja 2025 živel 2505 mladih med 15. in dopolnjenim 29. letom starosti. Ta starostna skupina, ki jo Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju opredeljuje kot mladostnike in mlade odrasle, predstavlja 14,1 % vseh prebivalcev občine.

Če primerjamo s celotno Slovenijo, kjer delež mladih v istem obdobju znaša 15,2 %, je delež v občini Postojna nižji za 1,1 %. Tako v Sloveniji kot v Postojni se delež mladih vztrajno zmanjšuje, kljub temu da se skupno število prebivalcev povečuje.

V primerjavi z letom 2010, ko je bilo v občini Postojna zabeleženih 3084 mladih, jih je leta 2025 skoraj 579 manj, njihov delež populacije pa se je v tem času zmanjšal za približno 6,5 %.

Graf 15: Delež mladih v celotnem prebivalstvu v občini Postojna in v celotni Sloveniji

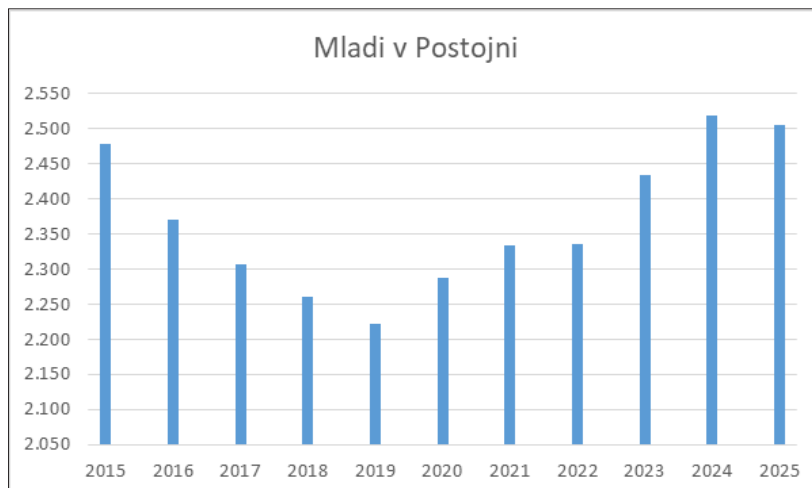
V obdobju zadnjih petnajstih let se delež mladih v občini Postojna občutno zmanjšuje, podobno kot na ravni celotne Slovenije. Medtem ko je bil leta 2008 delež mladih v Postojni višji od državnega povprečja, se je trend v zadnjem desetletju obrnil in danes občina zaostaja za slovenskim povprečjem.

Starostna struktura mladih v občini Postojna v primerjavi s Slovenijo

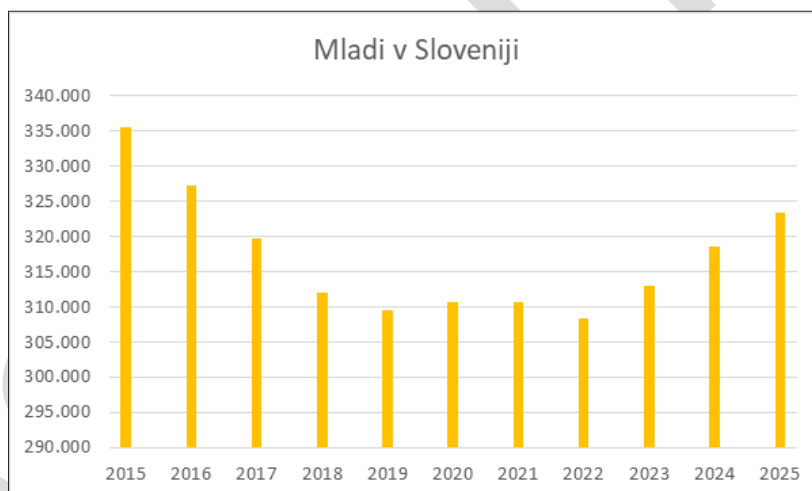
Analiza deleža mladih (15–29 let) v celotni populaciji omogoča primerjavo občine Po-

stojna z državnim povprečjem in poudarja dolgoročne demografske izzive.

Grafa 1 in 2 prikazujeta število mladih v občini Postojna in v Sloveniji. Ponazarjata absolutno število mladih skozi čas, kar omogoča vpogled v stabilnost in gibanje populacije.

Graf 16: Število mladih v občini Postojna (2015–2025)

Graf 17: Število mladih v Sloveniji (2015–2025)

Primerjava s celotno Slovenijo (stanje januar 2025) pokaže naslednje:

- nižji delež mladih v Postojni kot v državi: delež mladih v Sloveniji v istem obdobju znaša 15,2 %, delež mladih v občini Postojna je torej nižji za 1,1 % od slovenskega povprečja.
- Dolgoročni trend zmanjševanja: V obdobju zadnjih petnajstih let se delež mladih v Postojni občutno zmanjšuje, podobno kot na ravni celotne Slovenije.
- V letu 2025 je mladih skoraj 579 manj kot leta 2010 (ko je bilo zabeleženih 3.084 mladih), njihov delež v populaciji se je v tem času torej zmanjšal za približno 6,5 %.
- Preobrat trenda: Medtem ko se skupno število prebivalcev države povečuje, se delež mladih vztrajno zmanjšuje tako v Postojni kot v Sloveniji.

- Pomembna je tudi informacija, da se je trend obrnil. Leta 2008 je bil delež mladih v Postojni višji od državnega povprečja, danes pa občina zaostaja za slovenskim povprečjem.

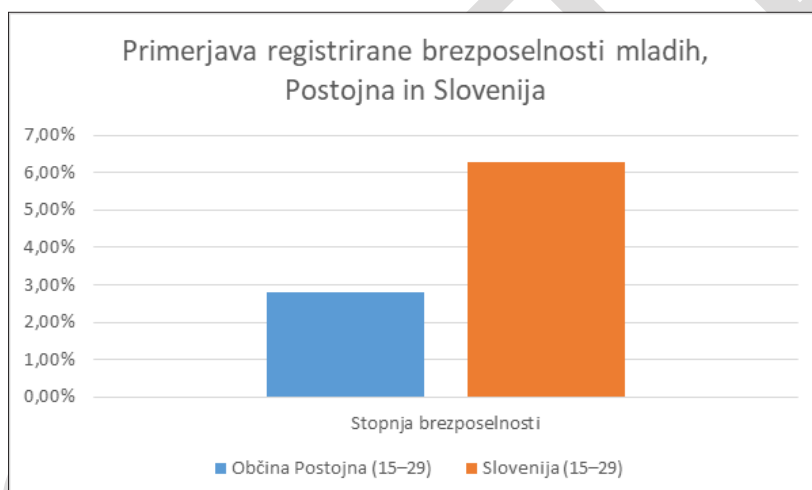
To kaže na potrebo po oblikovanju lokalnih politik, ki ne bodo le naslavljale specifičnih potreb obstoječe populacije mladih ampak tudi zagotavljale pogoje, ki bodo mlade zadrževali in privabljali v občino, s čimer bi obrnili trend zmanjševanja deleža populacije mladih v občini Postojna.

Položaj na trgu dela (Brezposelnost mladih – junij 2025)

Podatki o brezposelnosti kažejo, da ima občina Postojna zelo ugoden položaj na trgu dela za mlade v primerjavi z državnim povprečjem.

V juniju 2025 je bilo v Postojni v starostni skupini 15–29 let 70 brezposelnih od skupno 2.505 mladih.

To pomeni stopnjo registrirane brezposelnosti približno 2,8 %.

Graf 18: Primerjava registrirane brezposelnosti mladih med občino Postojna in Slovenijo

Postojna beleži več kot dvakrat nižjo stopnjo registrirane brezposelnosti mladih kot slovensko povprečje (2,8 % proti 6,3 %). To je zelo ugodna novica, ki nakazuje, da mladi v Postojni uspejo hitreje priti do dela kot drugod po državi.

Terciarno izobraževanje (Študijsko leto 2024/25)

Podatki o vpisu mladih v terciarno izobraževanje kažejo na visoko stopnjo vključenosti mladih iz občine Postojna v nadaljnje izobraževalne programe.

V študijskem letu 2024/25 je bilo v terciarno izobraževanje vključenih 522 mladih iz občine Postojna.

Tabela: Število mladih v terciarnem izobraževanju (2024/25)

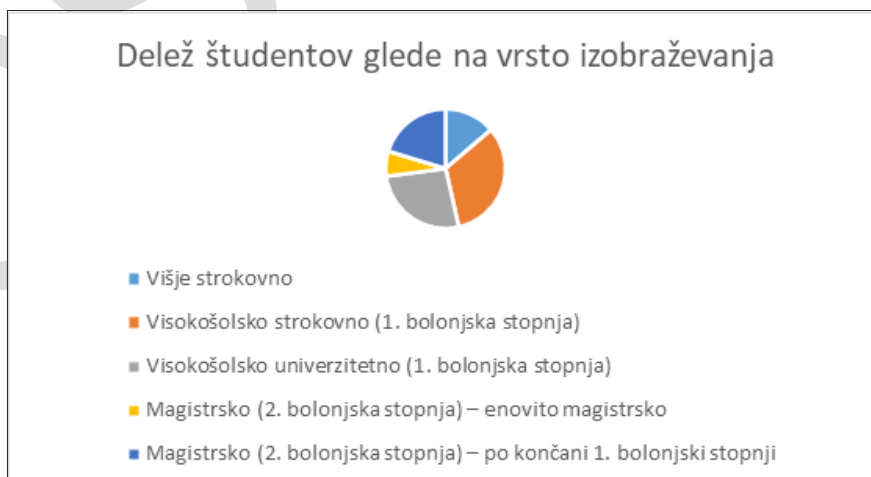
(vir: Statistični urad Republike Slovenije – podatki o vpisu študentov po stanju 15. 10. 2024, zajeti v študijskem letu 2024/25)

Vrsta izobraževanja	Št. študentov
Višje strokovno	69
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	165
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	133
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) – enovito magistrsko	34
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) – po končani 1. bolonjski stopnji	102
Skupaj	522

Analiza izobrazbene strukture

Izobrazbena struktura vključenih v terciarno izobraževanje (522 mladih) v študijskem letu 2024/25 kaže na močno usmerjenost k visokošolskim bolonjskim programom:

1. Prva bolonjska stopnja – Baza izobraževanja: Največje število mladih je vpisanih na programe prve bolonjske stopnje (visokošolsko strokovno in univerzitetno), in sicer skupaj 298 študentov (165 + 133). To pomeni, da so v te programe vključeni skoraj 60 % vseh vpisanih v terciarno izobraževanje (57,1 %).
2. Magistrska (2. bolonjska) stopnja: Sledijo študenti na magistrski ravni (2. bolonjska stopnja), ki jih je skupaj 136 (34 enovitih magistrskih programov in 102 po končani 1. bolonjski stopnji).
3. Višje strokovne šole: V višje strokovno izobraževanje je vključenih 69 mladih. Število vpisanih na višje strokovne šole se je ohranilo na približno primerljivi ravni z letom 2016.

Graf 19: Delež študentov v občini Postojna glede na vrsto izobraževanja

PODROČJA IN UKREPI

1. IZOBRAŽEVANJE

Raziskava Mladina 2020 na področju izobraževanja izpostavlja visoko vključenost mladih v terciarno izobraževanje, ki je celo med najvišjimi v Evropski uniji. Formalno izobraževanje pri nas zagotavljajo institucije na nacionalnem nivoju, ki izvajajo uradno priznane učne programe, so vodene po nacionalnem kurikulumu in pooblašene za izdajo uradnih spričeval ali diplom.

Ključno vlogo pri razvoju mladih ima tudi neformalno učenje, saj dopolnjuje znanje, pridobljeno v sklopu formalnega izobraževanja, in jih pripravlja na življenjske izzive. Skozi aktivnosti, kot so prostovoljstvo in projektno delo, mladi pridobivajo veščine, ki jih šolski programi pogosto ne zajemajo. Znanja s področja učinkovite komunikacije, timskega in projektne dela, digitalnih veščin ter podjetništva idr. pomembno prispevajo k večji pripravljenosti mladih na življenje in s tem tudi k njihovi zaposljivosti. Poleg tega neformalno učenje pozitivno vpliva na osebnostni razvoj, saj krepi samozavest, samostojnost, kritično mišljenje in ustvarjalnost. Sodelovanje v tovrstnih dejavnostih spodbuja razvoj aktivnega državljanstva in družbene odgovornosti, saj se mladi s tem učijo, kako prispevati k skupnosti. Kompetence, pridobljene z neformalnim učenjem, je mogoče potrditi tudi z različnimi certifikati. Neformalno učenje krepi socialno vključenost, saj omogoča povezovanje z vrstniki in mentorji, spodbuja občutek pripadnosti ter zmanjšuje tveganje za socialno izključenost.

1.1. Ukrep: Zagotavljanje podeljevanja občinskih štipendij za dijake in študente

Namen:

Omogočiti mladim v občini boljše pogoje za izobraževanje, osebni in strokovni razvoj ter spodbujati vračanje in vključevanje izobraženih posameznikov v lokalno skupnost. Ukrep je namenjen finančni razbremenitvi družin in spodbujanju izobraževanja za poklice, ki so ključni za razvoj občine.

Cilji:

- Zagotoviti enake možnosti za kakovostno izobraževanje ne glede na socialno-ekonomski položaj.
- Zmanjšati kadrovske manko na področju deficitarnih poklicev v lokalnem okolju.
- Povečati povezanost mladih z lokalnim okoljem in spodbujati njihovo vračanje po študiju.
- Aktivnosti:
  - Priprava in objava javnega razpisa za dodelitev štipendij.
  - Določitev meril za izbor (deficitarnost, uspeh, socialni status, izjemni dosežki).
  - Redno spremljanje uspešnosti štipendistov.

Kazalniki uspešnosti:

- Letno število podeljenih občinskih štipendij.
- Delež štipendistov, ki uspešno zaključijo letnik oziroma izobraževanje.

Pričakovani učinki:

- Izboljšana kadrovska slika v občini na deficitarnih področjih.
- Finančna razbremenitev mladih in njihovih družin.

Izvajalci:

Občina Postojna (pristojni oddelek za družbene dejavnosti).

Kratka obrazložitev:

Ukrep omogoča finančno podporo mladim, ki se izobražujejo na področjih, pomembnih za razvoj občine (npr. zdravstvo, sociala, tehnični poklici). Namen je zmanjšati socialne razlike, povečati dostopnost izobraževanja in spodbuditi vračanje mladih strokovnjakov v lokalno okolje.

Primer: Občina razpiše 15 štipendij. Med prejemniki je dijakinja zdravstvene šole, ki se izobražuje za medicinsko sestro. Po končanem šolanju se zaposli v ZD Postojna, kar prispeva k reševanju kadrovskega primanjkljaja.

1.2. Ukrep: Podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke

Namen:

Javno prepoznati in nagraditi odličnost, ustvarjalnost in trud mladih, ki dosegajo nadpovprečne rezultate na področjih znanja, športa, kulture, raziskovanja in prostovoljstva.

Cilji:

- Motivirati mlade za doseganje vrhunskih rezultatov.
- Krepiti kulturo odličnosti in pozitivnih vrednot v lokalni skupnosti.
- Promocija uspešnih mladih kot vzornikov vrstnikom.
- Aktivnosti:
- Vzpostavitev pravilnika in meril za nagrajevanje.
- Objava letnega poziva za predlaganje kandidatov.
- Organizacija slavnostne podelitve nagrad in javna promocija nagrajencev.

Kazalniki uspešnosti:

- Število podeljenih nagrad in priznanj v šolskem letu.
- Raznolikost področij nagrajevanja (znanost, umetnost, šport ...).

Pričakovani učinki:

- Večja samozavest in motivacija nagrajenih mladih.
- Občutek pripadnosti občini, ki ceni uspeh mladih.

Izvajalci:

Občina Postojna v sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami, glasbeno šolo in nevladnimi organizacijami.

Kratka obrazložitev:

Ukrep spodbuja odličnost in prepoznava mlade, ki izstopajo na področju znanja, športa, umetnosti ali prostovoljstva. Nagrade krepijo motivacijo, samozavest in občutek, da občina ceni trud mladih.

Primer: Občina podeli priznanje dijaku, ki je osvojil zlato priznanje iz fizike in zastopal Slovenijo na mednarodni olimpijadi. Njegov dosežek je predstavljen v Prepihu in na občinski spletni strani.

1.3. Ukrep: Zagotavljanje opravljanja praks in pripravništev mladih v občinski upravi in javnih zavodih

Namen:

Omogočiti mladim pridobivanje prvih delovnih izkušenj in spoznavanje delovanja lokalne samouprave ter javnih institucij, kar povečuje njihove kompetence in zaposljivost.

Cilji:

- Povezati teoretično znanje s praktičnim delom.
- Omogočiti vpogled v delovanje javnega sektorja.
- Identificirati potencialne bodoče kadre za javne zavode in upravo.

Aktivnosti:

- Vzpostavitev sistema mentorskih programov znotraj občinske uprave in javnih zavodov.
- Podpis dogovorov o sodelovanju z izobraževalnimi institucijami.
- Objava pozivov za opravljanje obvezne študijske prakse ali počitniškega dela.

Kazalniki uspešnosti:

- Število mladih na praksi/pripravništvu v javnih zavodih in upravi letno.
- Zadovoljstvo mentorjev in praktikantov.

Pričakovani učinki:

- Večja usposobljenost mladih za vstop na trg dela.
- Pomladitev idej in pristopov v delovanju javnih institucij.

Izvajalci:

Občina Postojna, javni zavodi (npr. Zavod Znanje, Zdravstveni dom, Vrtec Postojna, šole ...).

Kratka obrazložitev:

Ukrep mladim omogoča pridobivanje praktičnih izkušenj v realnem delovnem okolju. S tem se poveča njihova zaposljivost, hkrati pa občina krepi prihodnji kader in povezuje izobraževalne ustanove z lokalnim okoljem.

Primer: študentka družboslovja, se prijavi na poziv in je izbrana za prakso v Oddelku za družbene dejavnosti. Po zaključku študija se prijavi na razpis za zaposlitev na Občini Postojni.

1.4. Ukrep: Dodelitev finančne pomoči na področju mednarodnega izobraževanja in sodelovanja

Namen:

Finančno podpreti mlade, ki želijo pridobiti izkušnje v tujini (študij, izmenjave, projekti), ter s tem spodbujati mednarodno mobilnost in prenos dobrih praks nazaj v lokalno okolje.

Cilji:

- Povečati dostopnost mednarodnih priložnosti za vse mlade.
- Krepite medkulturne kompetence in znanje tujih jezikov.
- Spodbujati prenos pridobljenega znanja v domače okolje.

Aktivnosti:

- Objava letnega javnega razpisa za enkratne finančne pomoči.
- Promocija razpisa med študenti in mladimi.

Kazalniki uspešnosti:

- Število dodeljenih finančnih pomoči.
- Število mladih, ki so uspešno zaključili mobilnost.

Pričakovani učinki:

- Večja konkurenčnost mladih na trgu dela.
- Večja odprtost lokalnega okolja za mednarodne ideje.

Izvajalci:

Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

Ukrep omogoča individualno podporo mladim, ki se izobražujejo ali strokovno izpopolnjujejo v tujini. Namen je pridobivanje novih znanj, medkulturnih izkušenj in prenos dobrih praks v lokalno okolje.

Primer: Študentka arhitekture prejme enkratno podporo za trimesečno izmenjavo v Barceloni. Po vrnitvi pripravi predstavitev o trajnostni arhitekturi, ki jo Občina uporabi pri načrtovanju novih javnih površin.

1.5. Ukrep: Sofinanciranje aktivnosti za neformalno učenje

Namen:

Podpreti programe, ki mladim omogočajo pridobivanje mehkih veščin, digitalnih kompetenc in drugih znanj izven šolskega sistema, kar je ključno za osebno rast in zaposljivost.

Cilji:

- Povečati ponudbo kakovostnih neformalnih izobraževanj v občini.

- Okrepiti kompetence mladih (komunikacija, vodenje, timsko delo).
- Profesionalizirati izvajanje programov z zagotovitvijo sredstev za izvajalce.

Aktivnosti:

- Vključitev področja v letni javni razpis za mladino.
- Določanje prednostnih vsebin (npr. digitalizacija, duševno zdravje).
- Povečanje proračunskih sredstev za ta namen.

Kazalniki uspešnosti:

- Število sofinanciranih delavnic/tečajev.
- Število udeležencev na usposabljanjih.

Pričakovani učinki:

- Boljša opremljenost mladih z veščinami za življenje.
- Večja aktivnost mladinskih organizacij pri pripravi vsebin.

Izvajalci:

Mladinske organizacije, organizacije za mlade (npr. Mladinski center Postojna, druge nevladne organizacije), Občina Postojna (financer).

Kratka obrazložitev:

Ukrep omogoča financiranje delavnic, usposabljanj in programov, s katerimi mladi razvijajo mehke veščine, digitalne kompetence, podjetnost in socialne spretnosti. Neformalno učenje dopolnjuje šolski sistem in krepi zaposljivost.

Primer: Mladinski center izvede delavnico dela v skupinah. Mladi skozi interaktivne igre, skupinske naloge in mini projekte razvijajo komunikacijske, vodstvene in timske veščine ter samozavest, pri čemer jih mentorji usmerjajo in podpirajo.

1.6. Ukrep: Redno sodelovanje s šolami**Namen:**

Vzpostaviti sistemski most med šolami, Občino in mladinskim sektorjem za boljši pretok informacij in zgodnje vključevanje mladih v lokalno dogajanje.

Cilji:

- Zagotoviti, da informacije o priložnostih dosežejo vsakega učenca/dijaka.
- Uskladiti aktivnosti šol in mladinskih organizacij (izogibanje podvajanju).
- Spodbujati aktivno državljanstvo že v času šolanja.

Aktivnosti:

- Organizacija rednih koordinacijskih sestankov (vsaj 2x letno) med ravnatelji, svetovalnimi službami, predstavniki Občine in mladinskimi organizacijami.
- Dogovor o uporabi šolskih informacijskih kanalov (e-Asistent, Lopolis) za obveščanje o mladinskih programih.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih koordinacijskih sestankov.

- Število objav v šolskih sistemih.

Pričakovani učinki:

- Boljša informiranost mladih.
- Večja udeležba mladih v izvenšolskih dejavnostih.

Izvajalci:

Občina Postojna, osnovne in srednje šole v občini, Mladinski center Postojna, mladinske organizacije.

Kratka obrazložitev:

Ukrep sistematično povezuje šole in mladinske organizacije, da mladi pravočasno dobijo informacije o priložnostih, projektih in programih. S tem se poveča vključenost mladih in izboljša pretok informacij.

Primer: Občina dvakrat letno organizira srečanje ravnateljev, svetovalnih služb in mladinskih organizacij. Na podlagi dogovora šole pošljejo 10 obvestil o mladinskih programih prek lastnih sredstev obveščanja (npr. e-Asistent ...).

1.7. Ukrep: Sofinanciranje koordinatorja za Erasmus+ projekte

Namen:

Zagotoviti strokovno podporo pri črpanju evropskih sredstev (Erasmus+, ESE), saj so prijavitelji postopki zahtevni, priložnosti za mlade pa velike.

Cilji:

- Povečati število uspešnih prijav na evropske razpise.
- Omogočiti večjemu številu mladih izkušnjo mednarodne izmenjave.
- Izvajati Erasmus+ krožke in usposabljanja.

Aktivnosti:

- Zagotovitev proračunskih sredstev za sofinanciranje delovnega mesta.
- Svetovanje in pomoč organizacijam pri prijavah.
- Vodenje Erasmus+ krožkov na šolah.

Kazalniki uspešnosti:

- Število oddanih/odobrenih mednarodnih projektov.
- Število mladih, vključenih v mednarodne mobilnosti.

Pričakovani učinki:

- Večja mednarodna prepoznavnost občine.
- Finančni priliv iz EU sredstev v lokalno okolje.

Izvajalci:

Mladinski center Postojna ali izbrana NVO s statusom v javnem interesu, Občina Postojna (financer).

Kratka obrazložitev:

Ukrep omogoča strokovno podporo mladim in organizacijam pri prijavi in izvedbi Erasmus+ projektov. Koordinator povečuje uspešnost prijav, informira mlade, načrtuje mobilnosti, pomaga pri izvedbi mobilnosti in vodi Erasmus+ krožke.

Primer: Koordinator pomaga skupini dijakov pripraviti prijavo za mladinsko izmenjavo na temo trajnosti. Projekt je odobren, 10 mladih iz Postojne se udeleži mednarodne izmenjave z mladimi iz 2 drugih držav na Portugalskem.

1.8. Ukrep: Sofinanciranje zaposlitve mladinskega delavca

Namen:

Zagotoviti stabilnost in profesionalizacijo mladinskega sektorja z zaposlovanjem strokovnega kadra, ki kontinuirano dela z mladimi.

Cilji:

- Omogočiti mladinskim organizacijam dolgoročno načrtovanje programov.
- Zagotoviti mladim stalno mentorsko podporo.
- Dvig kakovosti programov za mlade.

Aktivnosti:

- Vzpostavitev področja razpisa za mladinskega delavca.
- Izbor izvajalcev na podlagi kakovosti programa.

Kazalniki uspešnosti:

- Število sofinanciranih zaposlitev v mladinskem sektorju.
- Število ur odprtosti programov za mlade.

Pričakovani učinki:

- Stabilno delovanje ključnih mladinskih točk.
- Večji obseg in kakovost aktivnosti.

Izvajalci:

Mladinske organizacije in organizacije za mlade (nevladni sektor), Občina Postojna (financer).

Kratka obrazložitev:

Ukrep omogoča stabilno zaposlitev mladinskega delavca, ki vodi programe, podpira mlade, organizira aktivnosti in krepi mladinski sektor. Profesionalizacija mladinskega dela povečuje kakovost programov.

Primer: Mladinski center zaposli mladinskega delavca, ki vodi program Mladi za skupnost, koordinira prostovoljce in izvaja delavnice za razvoj kompetenc.

2. MLADI IN TRG DELA

2.1. Ukrep: Vzpostavitev kariernega centra za mlade

Namen:

Na enem mestu nuditi podporo pri načrtovanju kariere, iskanju zaposlitve in prepoznavanju lastnih kompetenc, saj šolski sistem tega pogosto ne pokriva v zadostni meri.

Cilji:

- Opolnomočiti mlade za vstop na trg dela.
- Zmanjšati negotovost pri prehodu iz šole v službo.
- Povezati mlade z lokalnimi delodajalci.

Aktivnosti:

- Izvajanje individualnih kariernih svetovanj.
- Delavnice pisanja življenjepisov in zaposlitvenih razgovorov.
- Organizacija dogodkov mreženja z delodajalci.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih svetovanj in delavnic.
- Število vključenih mladih.

Pričakovani učinki:

- Hitrejša zaposljivost mladih.
- Boljše poznavanje lokalnega gospodarstva.

Izvajalci:

Ljudska univerza Postojna, Podjetniški inkubator Perspektiva (v sodelovanju z ZRSZ, šolami in podjetji).

Kratka obrazložitev:

Ukrep mladim nudi podporo pri načrtovanju karierni poti, izbiri izobraževanja, iskanju zaposlitve in razvoju kompetenc. Center povezuje šole, delodajalce in mlade ter zmanjšuje negotovost pri prehodu v zaposlitev.

Primer: Karierni center organizira Teden poklicev, kjer se mladi srečajo z lokalnimi podjetji, zdravstvenimi ustanovami, obrtniki in javnimi službami ter spoznajo realne karierni poti.

2.2. Ukrep: Zagotavljanje podpore mladim na podjetniški poti

Namen:

Spodbuditi mlade k uresničevanju lastnih poslovnih idej z zagotavljanjem podpornega okolja, mentorstva in infrastrukture.

Cilji:

- Povečati število mladih podjetnikov v občini.
- Spodbujati inovativnost in samozaposlovanje.
- Znižati vstopne stroške za mlade podjetnike.

Aktivnosti:

- Programi v okviru Podjetniškega inkubatorja Perspektiva (coworking, mentorstvo).
- Subvencioniranje najema poslovnih prostorov za mlade.
- Organizacija podjetniških izzivov (hackathon).

Kazalniki uspešnosti:

- Število mladih vključenih v programe inkubatorja.
- Število novoustanovljenih podjetij s strani mladih.

Pričakovani učinki:

- Razvoj novih delovnih mest.
- Večja gospodarska dinamika.

Izvajalci:

Podjetniški inkubator Perspektiva, Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

Ukrep spodbuja podjetnost, inovativnost in razvoj novih storitev v občini. Mladim omogoča mentorstvo, začetna sredstva ali prostore za razvoj podjetniških idej v okviru Podjetniškega inkubatorja Perspektiva.

Primer: Podjetniški inkubator Perspektiva razpiše Podjetniški izziv, kjer mladi s poslovno idejo prejmejo 2-mesečno mentorstvo in možnost brezplačne uporabe coworking prostora.

2.3. Ukrep: Podpora mladim pri opravljanju obveznega izpita iz slovenščine

Namen:

Olajšati integracijo in vstop na trg dela mladih priseljencev z odpravo finančnih in jezikovnih ovir.

Cilji:

- Zagotoviti hitrejšo zaposljivost tujcev.
- Preprečiti socialno izključenost.
- Izboljšati komunikacijo in sožitje v skupnosti.

Aktivnosti:

- Organizacija tečajev slovenščine.
- Kritje stroškov prvega opravljanja izpita iz slovenščine.
- Mentorska podpora pri učenju.

Kazalniki uspešnosti:

- Število mladih, vključenih v tečaje.
- Delež uspešno opravljenih izpitov.

Pričakovani učinki:

- Boljša jezikovna kompetenca priseljencev.
- Uspešnejša integracija v družbo.

Izvajalci:

Ljudska univerza Postojna, Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

V skladu z veljavno zakonodajo so priseljenci dolžni v roku 12 mesecev od dneva prijave v evidenco Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje opraviti izpit iz znanja slovenskega jezika. Izpolnitev navedene obveznosti predstavlja enega izmed pogojev za uspešno vključevanje na trg dela in širše družbeno okolje v Republiki Sloveniji.

Primer: Mlad priseljenec iz Ukrajine se udeleži občinsko sofinanciranega tečaja slovenščine in prejme podporo pri pripravi na izpit. Izpit uspešno opravi in se vpiše v srednjo šolo ali med iskalce zaposlitve na zavodu za zaposlovanje.

3. MLADI IN DRUŽBA

3.1. Ukrep: *Participativni proračun za mlade*

Namen:

Omogočiti mladim neposredno odločanje o porabi dela občinskih sredstev, s čimer se krepi odgovornost in aktivno državljanstvo.

Cilji:

- Uresničiti ideje, ki prihajajo neposredno od mladih.
- Učiti mlade o demokratičnih procesih in proračunu.
- Povečati zaupanje mladih v lokalno politiko.

Aktivnosti:

- Rezervacija sredstev (npr. 70.000 € za dve leti) znotraj participativnega proračuna posebej za projekte mladih.
- Delavnice za pripravo predlogov.
- Glasovanje mladih za izbiro projektov.

Kazalniki uspešnosti:

- Število oddanih predlogov s strani mladih.
- Število realiziranih projektov.

Pričakovani učinki:

- Infrastruktura in vsebine po meri mladih.

- Manj vandalizma (občutek lastništva nad projekti).

Izvajalci:

Občina Postojna, Mladinski svet Občine Postojna, Mladinski center Postojna.

Kratka obrazložitev

Ukrep mladim omogoča, da neposredno odločajo o porabi dela občinskega proračuna. S tem pridobijo izkušnjo demokratičnega odločanja, občutek odgovornosti za skupnost in možnost, da uresničijo projekte, ki jih sami prepoznajo kot pomembne. Ukrep krepi zaupanje mladih v občinske institucije in spodbuja ustvarjalnost ter občutek pripadnosti.

Primer: Mladi predlagajo projekt ureditev obstoječega, trenutno neizkoriščenega prostora v večnamenski mladinski prostor, namenjen druženju, ustvarjanju in izvajanju manjših dogodkov za mlade. Prostor bi bil opremljen z osnovnim pohištvo (mize, stoli, kavči), delovnimi površinami, tablo ter osnovno tehnično opremo.

3.2. Ukrep: Zagotavljanje sofinanciranja delovanja mladinskih organizacij

Namen:

Zagotoviti osnovne pogoje za obstoj in delovanje nevladnih organizacij, ki delajo z mladimi (skavti, taborniki, študentski klubi ...), saj ti predstavljajo hrbtenico mladinskega dela.

Cilji:

- Stabilno delovanje mladinskega sektorja.
- Izvedba kakovostnih programov skozi celo leto.
- Spodbujanje prostovoljstva in neformalnega učenja.

Aktivnosti:

- Redni letni razpisi za sofinanciranje programov in projektov.
- Transparentna dodelitev sredstev.

Kazalniki uspešnosti:

- Število sofinanciranih organizacij in programov.
- Višina razdeljenih sredstev.

Pričakovani učinki:

- Pestra ponudba aktivnosti za mlade.
- Ohranitev tradicije mladinskega organiziranja.

Izvajalci:

Občina Postojna (financer), mladinske organizacije (prijavitelji).

Kratka obrazložitev:

Ukrep zagotavlja stabilno finančno podporo mladinskim organizacijam, ki izvajajo pro-

grame za mlade. Namen je omogočiti kakovostne aktivnosti, ki spodbujajo neformalno učenje, prostovoljstvo, medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje mladih v družbeno življenje.

Primer: Mladinsko društvo iz ene od krajevnih skupnosti prejme sredstva za izvedbo celoletnega programa »Mladi v akciji«, ki vključuje delavnice, prostovoljske akcije in športne dogodke.

3.3. Ukrep: Sofinanciranje delovanja mladinskih centrov

Namen:

Sistemske podpreti delovanje mladinskega centra kot osrednjega prostora za druženje, ustvarjanje in informiranje vseh mladih, tudi neorganiziranih.

Cilji:

- Zagotoviti varen in odprt prostor za mlade.
- Omogočiti strokovno vodenje programov.
- Vključevati mlade z manj priložnostmi.

Aktivnosti:

- Stabilno financiranje materialnih stroškov in programa mladinskega centra.
- Zagotavljanje ustrezne infrastrukture.

Kazalniki uspešnosti:

- Število obiskovalcev programa letno.
- Število izvedenih dogodkov.

Pričakovani učinki:

- Dostopnost mladinskih vsebin vsem, ne glede na status.
- Manj tveganih vedenj zaradi kakovostnega preživljanja prostega časa.

Izvajalci:

Občina Postojna (financer), Mladinski center Postojna (izvajalec).

Kratka obrazložitev:

Ukrep zagotavlja stabilno finančno podporo mladinskim organizacijam, ki izvajajo programe za mlade. Namen je omogočiti kakovostne aktivnosti, ki spodbujajo neformalno učenje, prostovoljstvo, medgeneracijsko sodelovanje in vključevanje mladih v družbeno življenje.

Primer: Mladinski center Postojna s pomočjo občinskega financiranja uvede nov program Večeri za mlade, kjer potekajo tematske delavnice, filmski večeri in pogovori z mladimi ustvarjalci.

3.4. Ukrep: Vzpostavitev in delovanje lokalnega mladinskega spletnega portala

Namen:

Centralizirati informacije za mlade na enem mestu, saj so trenutno razpršene in težko dostopne.

Cilji:

- Povečati informiranost mladih o vseh priložnostih (štipendije, dogodki, delo).
- Uporabiti sodobne kanale komunikacije (splet, socialna omrežja).

Aktivnosti:

- Vzpostavitev portala/platforme.
- Redno ažuriranje vsebin.
- Povezava s socialnimi omrežji.

Kazalniki uspešnosti:

- Število obiskov portala.
- Število naročnikov na novice.

Pričakovani učinki:

- Boljša odzivnost mladih na razpise in dogodke.
- Enostaven dostop do informacij.

Izvajalci:

Mladinski center Postojna (uredništvo), Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

Ukrep vzpostavlja centralni informacijski portal za mlade, kjer so na enem mestu zbrane informacije o programih, razpisih, dogodkih, prostovoljstvu, mobilnosti in drugih priložnostih. Namen je izboljšati informiranost mladih in povečati njihovo vključenost.

Primer: Občina vzpostavi portal Mladi v Postojni, kjer mladi najdejo aktualne razpise, dogodke, možnosti štipendiranja, Erasmus+ priložnosti in novice mladinskih organizacij.

4. KULTURA, UMETNOST IN USTVARJALNOST

4.1. Ukrep: Rubrika v občinskem časopisu Prepih

Namen:

Zagotoviti mladim in mladinskim organizacijam medijski prostor, kjer lahko sami ustvarjajo vsebine in naslavlajo teme, ki so zanje pomembne, ter s tem doseči širšo javnost.

Cilji:

- Spodbujati medijsko pismenost in kreativno pisanje.

- Informirati starejšo populacijo o aktivnostih mladih.
- Dati glas mladim.

Aktivnosti:

- Rezervacija do ene strani v časopisu Prepih.
- Mentorstvo mladim novinarjem.

Kazalniki uspešnosti:

- Število objavljenih rubrik letno.
- Število mladih avtorjev.

Pričakovani učinki:

- Večja vidnost mladinskega dela.
- Razvoj kritičnega mišljenja.

Izvajalci:

Uredništvo Prepiha, Mladinski center Postojna, mladinske organizacije, šole.

Kratka obrazložitev:

Ukrep mladim in mladinskim organizacijam zagotavlja lasten komunikacijski prostor v občinskem časopisu, kjer lahko predstavljajo projekte, izražajo mnenja in poročajo o mladinskih temah. Namen je krepiti medijsko pismenost, kritično mišljenje in prepoznavnost mladinskega dela.

Primer: V vsaki številki Prepiha izide rubrika Mladi ustvarjamo, kjer mladi pišejo o svojih projektih, prostovoljstvu, kulturnih dogodkih ali izkušnjah z mednarodnih izmenjav.

4.2. Ukrep: Povabilo mladim za soustvarjanje javnih prireditev in dogodkov

Namen:

Vključiti mlade v organizacijo občinskih prireditev ne le kot obiskovalce, ampak kot ustvarjalce, kar pomlajuje program in daje mladim izkušnje.

Cilji:

- Osvežiti koncept javnih prireditev.
- Mladim dati priložnost za nastopanje in organizacijo.

Aktivnosti:

- Javni poziv mladim ustvarjalcem in organizatorjem.
- Vključevanje mladih v programske odbore prireditev.

Kazalniki uspešnosti:

- Število mladih nastopajočih/organizatorjev.
- Število dogodkov s sodelovanjem mladih.

Pričakovani učinki:

- Bolj obiskani in mladostni dogodki.

- Pridobivanje referenc za mlade.

Izvajalci:

Zavod Znanje (Kulturni dom), Občina Postojna, mladinske organizacije.

Kratka obrazložitev:

Ukrep spodbuja vključevanje mladih v načrtovanje in izvedbo javnih prireditev. Mladi lahko sodelujejo kot organizatorji, izvajalci, prostovoljci ali tehnična podpora. Namen je povečati participacijo, ustvarjalnost in občutek pripadnosti.

Primer: Mladi sodelujejo pri organizaciji občinskega festivala Poletni utrip Postojne — pripravijo glasbeni program, pomagajo pri promociji in vodijo delavnice za vrstnike.

4.3. Ukrep: Zagotavljanje možnosti sofinanciranja projektov neformalnih skupin mladih, ustvarjalnih mladih posameznikov in mladih priseljencev

Namen:

Omogočiti financiranje idej tudi tistim mladim, ki niso registrirani kot društvo (birokratska razbremenitev), in spodbujati »ad-hoc« akcije.

Cilji:

- Spodbuditi samoiniciativnost neorganizirane mladine.
- Podpreti inovativne enkratne projekte.

Aktivnosti:

- Prilagoditev razpisnih pogojev (omogočiti prijavo neformalnim skupinam).
- Nudenje administrativne pomoči pri prijavi in poročanju.

Kazalniki uspešnosti:

- Število prijav neformalnih skupin.
- Število izvedenih projektov.

Pričakovani učinki:

- Realizacija svežih idej, ki ne sodijo v klasične okvirje.
- Aktivacija pasivnih mladih.

Izvajalci:

Občina Postojna, NVO (administrativna podpora).

Kratka obrazložitev:

Ustanovitev društva je za enkratni projekt prevelik zalogaj. Ukrep omogoča, da se na občinske razpise prijavijo tudi mladi, ki niso vključeni v organizacije. Namen je spodbujati ustvarjalnost, inovativnost in socialno vključenost, tudi mladih priseljencev.

Primer: Skupina prijateljev želi organizirati turnir v ulični košarki v svoji soseski. Kot neformalna skupina se prijavijo na razpis, dobijo 500 EUR za nakup pokalov in osvežilne pijače ter dogodek uspešno izpeljejo brez zapletene birokracije.

4.4. Ukrep: Podpora mladinskemu prostovoljstvu

Namen:

Promovirati in nagrajevati prostovoljsko delo med mladimi kot vrednoto, ki gradi solidarnost in kompetence.

Cilji:

- Povečati število mladih prostovoljcev.
- Sistemsko priznati prostovoljsko delo (npr. kot lastni vložek v projektih).

Aktivnosti:

- Podeljevanje naziva Naj mladi prostovoljec.
- Upoštevanje prostovoljskega dela v finančnih konstrukcijah razpisov.

Kazalniki uspešnosti:

- Število podeljenih priznanj.
- Število opravljenih prostovoljskih ur v mladinskih projektih.

Pričakovani učinki:

- Večja solidarnost v skupnosti.
- Priznanje neplačanega dela.

Izvajalci:

Občina Postojna, Mladinski svet Občine Postojna, šole.

Kratka obrazložitev:

Prostovoljstvo ni samoumevno, treba ga je negovati. Ukrep spodbuja prostovoljstvo med mladimi in prepoznava njihov prispevek k skupnosti. Občina podeljuje nagrade naj prostovoljcem in prostovoljskim skupinam ter krepi kulturo solidarnosti in aktivnega državljanstva.

Primer: Dijakinja, ki celo leto pomaga pri učni pomoči mlajšim učencem, na koncu leta prejme javno priznanje župana in praktično nagrado, kar jo motivira za naprej in služi kot zgled drugim.

5. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE

5.1. Ukrep: Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje športnih aktivnosti za mlade

Namen:

Zagotoviti dostopne, varne in urejene površine za šport in rekreacijo, ki so na voljo vsem mladim (tudi nečlanom klubov).

Cilji:

- Spodbujati zdrav življenjski slog in gibanje.
- Prenoviti dotrajano infrastrukturo.

- Odpreti šolska igrišča za javnost.

Aktivnosti:

- Obnova športnega parka (razsvetljava, podlage).
- Dogovor s šolami za popoldansko uporabo igrišč.
- Ureditev trim stez in vadbenih parkov na prostem.

Kazalniki uspešnosti:

- Število obnovljenih objektov.
- Število uporabnikov infrastrukture.

Pričakovani učinki:

- Večja fizična aktivnost mladih.
- Manj vandalizma zaradi urejenih površin.

Izvajalci:

Občina Postojna, Zavod Znanje, Šolski center Postojna.

Kratka obrazložitev:

Infrastruktura mora biti dostopna takrat, ko imajo mladi čas. Ukrep izboljšuje športno infrastrukturo, ki jo mladi uporabljajo za rekreacijo, treninge in druženje. Namen je zagotoviti varne, dostopne in sodobne športne površine ter spodbujati zdrav življenjski slog.

Primer: Občina obnovi športni park: nova podlaga za košarko, razsvetljava, prenovljene garderobe in urejena trim steza na Soviču z vadbenimi postajami.

5.2. Ukrep: Vzpostavitev prostorov za mlade v stari porodnišnici

Namen:

Rešiti dolgoletno prostorsko stisko mladih z ureditvijo namenskih prostorov za druženje, ustvarjanje in delovanje društev v objektu stare porodnišnice.

Cilji:

- Vzpostaviti center urbane kulture in mladinskega delovanja.
- Oživiti degradiran objekt v mestnem središču.

Aktivnosti:

- Fazna prenova in ureditev spodnjega nadstropja (klubski prostori, vadbice).
- Prijava na razpise za pridobitev sredstev za celovito prenovu.

Kazalniki uspešnosti:

- Kvadratura urejenih površin za mlade.
- Število društev/skupin, ki uporabljajo prostore.

Pričakovani učinki:

- Novi programi in vsebine.
- Varen prostor za neformalno druženje.

Izvajalci:

Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

Mladi potrebujejo prostor, ki ga lahko sooblikujejo. Ukrep predvideva ureditev večnamenskih prostorov za mlade v stari porodnišnici. Prostori bodo namenjeni druženju, ustvarjanju, neformalnemu učenju, delavnicam in dogodkom. Namen je zagotoviti mladim varen, dostopen in prilagodljiv prostor.

Primer: V pritličju stare porodnišnice nastane Mladinski hub z dnevnim prostorom, ustvarjalnim ateljejem, sobo za glasbo in prostorom za delavnice.

5.3. Ukrep: Sofinanciranje preventivnih programov za preprečevanje odvisnosti

Namen:

Opozarjati na nevarnosti uporabe dovoljenih in nedovoljenih drog ter spodbujati zdrave izbire skozi preventivne programe.

Cilji:

- Zmanjšati rabo psihoaktivnih snovi med mladimi.
- Ozaveščati o novih oblikah zasvojenosti (digitalna zasvojenost).

Aktivnosti:

- Podpora delovanju LAS za preprečevanje odvisnosti.
- Izvedba delavnic po šolah in na terenu.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih preventivnih delavnic.
- Število vključenih mladih.

Pričakovani učinki:

- Boljša informiranost o tveganjih.
- Zmanjšanje tveganjih vedenj.

Izvajalci:

Občina Postojna, LAS za preprečevanje odvisnosti, Center za krepitev zdravja, šole, NVO.

Kratka obrazložitev:

Ukrep podpira delovanje Lokalne akcijske skupine za preprečevanje odvisnosti, ki izvaja preventivne programe, delavnice, okrogle mize in kampanje. Namen je zmanjšati rabo drog in drugih škodljivih substanc ter okrepiti ozaveščenost mladih.

Primer: Lokalna akcijska skupina izvede kampanjo Izberi sebe, ki vključuje delavnice o tveganjih drog, pogovore z mladimi in informativne materiale.

5.4. Ukrep: Sofinanciranje programov na področju duševnega zdravja mladih in preprečevanja medvrstniškega nasilja

Namen:

Zagotoviti dostopno in hitro pomoč mladim v duševnih stiskah ter izvajati preventivne dejavnosti za krepitev duševnega zdravja.

Cilji:

- Skrajšati čakalne dobe za strokovno pomoč.
- Destigmatizirati iskanje pomoči.
- Opolnomočiti mlade za soočanje s stresom.

Aktivnosti:

- Priprava prioritetnega področja in meril za sofinanciranje programov.
- Programi skupinskega svetovanja, vrstniške pomoči in delavnice čustvene pismenosti.

Kazalniki uspešnosti:

- Število izvedenih programov.
- Število vključenih v preventivne programe.

Pričakovani učinki:

- Manjše število hudih duševnih stisk.
- Boljša dostopnost pomoči v lokalnem okolju.

Izvajalci:

Občina Postojna (financer), Zdravstveni dom (Center za duševno zdravje), šolske svetovalne službe, specializirane NVO.

Kratka obrazložitev:

Stiske mladih so v porastu, javni sistem pa je preobremenjen. Ukrep omogoča financiranje programov, ki mladim nudijo psihološko podporo, svetovanje, preventivne delavnice in programe za preprečevanje nasilja. Namen je izboljšati dostopnost pomoči, zmanjšati stigmo in okrepiti psihično odpornost mladih.

Primer: Občina sofinancira program Točka za pogovor, kjer mladim nudijo brezplačne individualne pogovore s strokovnjaki ter delavnice o obvladovanju stresa in preprečevanju nasilja.

5.5. Ukrep: Vzpostavitev info-pisarne za mlade s kulturnimi mediatorji

Namen:

Zagotoviti fizično točko, kjer lahko mladi dobijo potrebne informacije in pomoč pri urejanju birokratskih in življenjskih zadev, s poudarkom na vključevanju priseljencev.

Cilji:

- Osebni pristop pri informiranju.
- Pomoč pri premagovanju jezikovnih in kulturnih ovir.

Aktivnosti:

- Vzpostavitev pisarne z uradnimi urami.
- Zaposlitev/angažma informatorja in kulturnega mediatorja.

Kazalniki uspešnosti:

- Število obiskov in svetovanj.
- Število rešenih primerov/vključitev.

Pričakovani učinki:

- Boljša informiranost.
- Uspešnejša integracija tujcev.

Izvajalci:

Občina Postojna in javni zavodi.

Kratka obrazložitev:

Splet ne more nadomestiti osebnega stika, sploh pri kompleksnih težavah. Ukrep vzpostavlja centralno informacijsko točko, kjer mladi dobijo zanesljive, ažurne in razumljive informacije o izobraževanju, zaposlovanju, stanovanjskih možnostih, zdravju, mobilnosti, prostem času in vključevanju v skupnost. Poseben poudarek je na mladih priseljenkih, ki potrebujejo dodatno podporo pri učenju jezika, razumevanju sistema in vključevanju v lokalno okolje. Kulturni mediator pomaga pri premagovanju jezikovnih in kulturnih ovir ter krepi medkulturni dialog.

Primer: Občina odpre info-pisarno v centru Postojne. Mladi lahko pridejo po informacije o štipendijah, Erasmus+ priložnostih, prostovoljstvu, najemu stanovanja ali psihosocialni podpori. Kulturni mediator pomaga mladi priseljenki iz Srbije pri razumevanju postopkov vpisa v srednjo šolo in jo usmeri na brezplačen tečaj slovenščine.

6. STANOVANJSKO VPRAŠANJE

6.1. Ukrep: Prednostna obravnava mladih na javnem razpisu za neprofitna stanovanja

Namen:

Odpraviti eno največjih ovir za osamosvajanje mladih – pomanjkanje dostopnih stanovanj – s sistemsko prednostjo pri dodeljevanju občinskih stanovanj.

Cilji:

- Omogočiti mladim in mladim družinam rešitev stanovanjskega problema.
- Zadržati mlade v občini.

Aktivnosti:

- Zagotavljanje prednosti mladih v merilih razpisa (vsaj dvakratnik naslednje prednostne kategorije na listi).
- Rezervacija deleža novih stanovanj (npr. v stari vojašnici) izključno za mlade.

Kazalniki uspešnosti:

- Število mladih upravičencev, ki pridobijo stanovanje.
- Delež mladih med vsemi najemniki.

Pričakovani učinki:

- Večja stanovanjska samostojnost.
- Pozitiven demografski trend.

Izvajalci:

Občina Postojna (stanovanjski sklad/oddelek).

Kratka obrazložitev:

Mladi na trgu težko konkurirajo tistim z več delovne dobe in prihranki. Ukrep mladim omogoča lažji dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih stanovanj. Mladi in mlade družine so uvrščeni v najvišjo prednostno kategorijo pri razpisih za občinska neprofitna stanovanja, kar povečuje njihovo možnost za pridobitev stanovanja. Ukrep spodbuja ostajanje mladih v občini, zmanjšuje izseljevanje in krepi dolgoročno stabilnost lokalne skupnosti.

Primer: Pri razpisu za nova neprofitna stanovanja mladi do 35. leta avtomatsko prejmejo dodatno število točk, kar jih na prednostni listi uvrsti višje in jim realno omogoči pridobitev stanovanja, ki bi ga sicer težko dobili.

6.2. Ukrep: Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade družine

Namen:

Finančno razbremeniti mlade družine, ki rešujejo stanovanjski problem z gradnjo ali rekonstrukcijo hiše, in s tem spodbuditi priseljevanje ter ohranjanje prebivalstva.

Cilji:

- Znižati začetne stroške investicije v lasten dom.
- Spodbujati gradnjo in obnovo stanovanjskega fonda.

Aktivnosti:

- Izvajanje javnega razpisa za subvencije.
- Svetovanje pri oddaji vlog.

Kazalniki uspešnosti:

- Število dodeljenih subvencij.
- Skupni znesek izplačanih sredstev.

Pričakovani učinki:

- Lažji začetek gradnje za mlade družine.
- Povečanje števila mladih družin v občini.

Izvajalci:

Občina Postojna.

Kratka obrazložitev:

Ukrep mladim družinam olajša začetek gradnje ali prenove doma, saj Občina subvencionira do 50 % komunalnega prispevka (največ 4.800 EUR). Namen je zmanjšati finančne ovire pri reševanju prvega stanovanjskega vprašanja, spodbuditi ostajanje mladih v občini in prispevati k uravnoteženemu demografskemu razvoju.

Primer: Mlada družina z dvema otrokoma želi obnoviti staro hišo v eni izmed krajevnih skupnosti. Občina jim odobri subvencijo v višini 4.800 EUR, kar jim omogoči hitrejši začetek prenove in ostanek v lokalnem okolju.

URESNIČEVANJE UKREPOV, SPREMLJANJE IN POROČANJE

Za zagotavljanje učinkovitega izvajanja ukrepov, opredeljenih v Lokalnem programu za mladino v občini Postojna 2026–2031, je vzpostavljen sistem nadzora, ki temelji na rednem spremljanju in vrednotenju doseganja kazalnikov posameznih ukrepov. Za izvajanje nadzora sta odgovorna Komisija za mladinska vprašanja ter Mladinski center Postojna kot pripravljavec dokumenta.

Komisija in Mladinski center redno spremljata napredek pri uresničevanju posameznih ukrepov, identificirata morebitne ovire ter predlagata potrebne prilagoditve za izboljšanje izvajanja programa. Ključni instrument nadzora je letno poročilo o izvajanju ukrepov, ki vsebuje pregled izvedenih aktivnosti, doseženih rezultatov in predlaganih ukrepov za nadaljnje izboljšave.

Letno poročilo, ki ga potrdi Komisija za mladinska vprašanja, je javno dostopno in mora biti objavljeno na spletni strani Občine Postojna, kar zagotavlja transparentnost, odprtost do javnosti ter možnost za aktivno vključevanje mladih in drugih deležnikov v spremljanje izvajanja programa.

Na podlagi vzpostavljenega sistema nadzora bo izvajanje Lokalnega programa za mladino v občini Postojna 2026–2031 potekalo pregledno, odgovorno in v skladu z zastavljenimi cilji. Redno spremljanje in vrednotenje ukrepov omogočata pravočasno zaznavanje izzivov ter prilagajanje aktivnosti potrebam mladih in razmeram v lokalnem okolju. Javna dostopnost letnega poročila krepi zaupanje v delo občine in njenih partnerjev ter spodbuja aktivno sodelovanje mladih pri oblikovanju in izvajanju politik, ki jih zadevajo. S tem se zagotavlja trajnostna in vključujoča naravnost programa, ki temelji na sodelovanju, transparentnosti in skupnem prizadevanju za izboljšanje kakovosti življenja mladih v občini Postojna.

Viri in literatura

1. Nacionalni strateški in pravni dokumenti

Republika Slovenija. (2010). Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS). Uradni list RS, št. 42/10, 21/18.

Vlada Republike Slovenije. (2023). Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2023–2030 (ReNPM23–30). Uradni list RS, št. 36/23.

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. (2017). Strategija razvoja Slovenije 2030. Ljubljana: Vlada RS.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2017). Strategija dolgožive družbe. Ljubljana: MDDSZ.

Republika Slovenija. (2007). Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). Uradni list RS, št. 94/07 s spremembami.

Republika Slovenija. (2011). Zakon o prostovoljstvu (ZProst). Uradni list RS, št. 10/11 s spremembami.

2. Evropski dokumenti

European Commission. (2018). EU Youth Strategy 2019–2027: Engaging, Connecting and Empowering Young People. Brussels: European Commission.

Council of the European Union. (2018). European Youth Goals. Brussels: Council of the EU.

United Nations. (2015). Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations.

Council of Europe. (2003). Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life. Strasbourg: Congress of Local and Regional Authorities.

3. Nacionalni podporni in raziskovalni viri

Lavrič, M., & Flere, S. (ur.). (2020). Mladina 2020: stanje, trendi in izzivi mladih v Sloveniji. Maribor: Univerza v Mariboru, Inštitut IRDO.

Urad RS za mladino. (2021–2024). Letna poročila o izvajanju Nacionalnega programa za mladino. Ljubljana: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.

Statistični urad Republike Slovenije (SURS). (2025). Kazalniki o mladih: izobraževanje, zaposlovanje, demografija. Dostopno na: <https://www.stat.si>

Nacionalna agencija MOVIT. (2024). Letno poročilo o izvajanju programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Ljubljana: MOVIT.

4. Občinski in lokalni dokumenti

Občina Postojna. (2021). Strategija razvoja občine Postojna 2021–2030. Postojna: Občina Postojna.

Občina Postojna. (2024). Proračun Občine Postojna 2024 in Načrt razvojnih programov. Postojna: Občina Postojna.

Mladinski center Postojna. (2024). Analiza potreb mladih, v občini Postojna. Postojna: MCP.

Lokalna akcijska skupina za razvoj podeželja. (2023). Strategija lokalnega razvoja 2021–2027. Postojna: LAS.

5. Dodatni viri

Mladinski svet Slovenije. (2023). Poročilo o stanju mladih v Sloveniji 2023. Ljubljana: MSS.

Evropski mladinski dialog (Erasmus+ Nacionalna agencija). (2022). Mladi, participacija in prihodnost Evrope. Ljubljana: MOVIT.

Zorn, J., & Ule, M. (ur.). (2021). Družbena vključenost in participacija mladih. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Revija Socialno delo – izbrane številke 2020–2024 (članki o mladinskem delu in participaciji).

Občina Ajdovščina. (2024). Strategija za mlade v občini Ajdovščina 2024–2028. Ajdovščina: Občina Ajdovščina.

Mestna občina Krško. (2024). Lokalni program za mladino v Mestni občini Krško 2024–2028. Krško: Mestna občina Krško.

Občina Brežice. (2022). Strategija za mlade v občini Brežice 2022–2030. Brežice: Občina Brežice.

Projekt MILEstone. (2023). Gradiva, nastala v sklopu projekta MILEstone – Migrants' Integration in Local Economies (Interreg program).

Priloga1: časovnica

PODROČJE	UKREP	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	1. IZOBRAŽEVANJE						
1.1.	Zagotavljanje podeljevanja občinskih štipendij za dijake in študente	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2.	Podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom za izjemne dosežke		✓	✓	✓	✓	✓
1.3.	Zagotavljanje opravljanja praks in pripravništev mladih v občinski upravi in javnih zavodih	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.4.	Dodelitev finančne pomoči na področju mednarodnega izobraževanja in sodelovanja				✓	✓	✓
1.5.	Sofinanciranje aktivnosti za neformalno učenje	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.6.	Urejeno sodelovanje s šolami	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.7.	Sofinanciranje koordinatorja za Erasmus+ projekte	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.8.	Sofinanciranje zaposlitve mladinskega delavca	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	2. MLADI IN TRG DELA						
2.1.	Vzpostavitev kariernega centra za mlade	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2.	Dvig podjetniških kompetenc med mladimi	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.3.	Zagotavljanje podpore mladim na podjetniški poti	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.4.	Podpora mladim pri opravljanju obveznega izpita iz slovenščine		✓	✓	✓	✓	✓
	3. MLADI IN DRUŽBA						
3.1.	Participativni proračun za mlade		✓		✓		✓

PODROČJE	UKREP	2026	2027	2028	2029	2030	2031
3.2.	Zagotavljanje sofinanciranja delovanja mladinskih organizacij	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.3.	Sofinanciranje delovanja mladinskega centra		✓	✓	✓	✓	✓
3.4.	Vzpostavitev in delovanje lokalnega mladinskega spletnega portala	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. KULTURA, UMETNOST IN USTVARJALNOST							
4.1.	Rubrika v občinskem časopisu Prepih / stran za mlade	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.2.	Povabilo mladim za soustvarjanje javnih prireditev in dogodkov		✓	✓	✓	✓	✓
4.3.	Zagotavljanje možnosti sofinanciranja projektov neformalnih skupin mladih, ustvarjalnih mladih posameznikov in mladih priseljencev	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.4.	Podpora mladinskemu prostovoljstvu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE							
5.1.	Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje športnih aktivnosti za mlade		✓	✓			
5.2.	Vzpostavitev prostorov za mlade v stari porodnišnici	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.3.	Sofinanciranje preventivnih programov za preprečevanje odvisnosti	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.4.	Sofinanciranje programov na področju duševnega zdravja mladih in preprečevanja medvrstniškega nasilja		✓	✓	✓	✓	✓
5.5.	Vzpostavitev info-pisarne za mlade s kulturnimi mediatorji			✓	✓	✓	✓
6. STANOVANJSKO VPRAŠANJE							
6.1.	Mladi so prednostno obravnavani na javnem razpisu za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.2.	Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade družine	✓	✓	✓	✓	✓	✓